

04 | juli 2011
Årgang 147

budskabet

Tidsskrift for bibelstudium, trosliv og mission

Tema | Kaldsbevidsthed

Hvad vil du med mig, Gud?
Ansvar og muligheder som pensionist
Kristus og kærligheden i fællesskabet

indhold;

leder

02 Hva' for en bevidsthed?

tema

04 Kald og tjeneste

08 Arbejdet er en gudstjeneste

11 Digt

12 Hvad vil du med mig, Gud?

16 Ansvar og muligheder
som pensionist

18 Senioraktivitet i Israel

andre artikler

21 Kristus og kærligheden
i fællesskabet

24 Sæt formuen i omløb

horisont

28 "Sgu" – en dialogpartikel?

29 Gør livet levende

mission gennem 100 år

30 Søren Ibsen

bibelens overraskelser

33 Had og forfølgelse

bøger

36 Menigheden i bibelsk perspektiv

37 Undervejs

38 Hvem skabte Bibelen?

39 Når sløret revner

40 En indføring i Bibelen

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året;

Januar, marts, maj, juli, september og november.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM står for.

Eftertryk, kopiering og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Design Chr Rahbek Olsen / Sara Holm

Forsidefoto (C) Stroinski.Pl

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 240 kr. Unge under 30 år: 140 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

[dln@dln.dk](mailto:dlm@dln.dk)

www.dln.dk

Redaktion

Ole Solgaard (redaktør)

Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@dln.dk

Lene Due Madsen, lærer, Gudhjem

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Christian Haahr Andersen, leder af Café Kilden,

Herning

Hva' for en bevidsthed?

AF OLE SOLGAARD

.....

Vi trænger til større kaldsbevidsthed. Vi præges af selvrealiseringsbølgen, hvor vi hver især stræber efter at gøre det, der i øjeblikket virker bedst for os. Vores horisont er ikke så lang. Giver det mening at fortsætte med noget, hvis jeg ikke har lyst, eller hvis det ikke fremmer mine udviklingsmuligheder?

Ordene *kald* og *kaldsbevidsthed* har igennem tiden været brugt lidt indforstået. De færreste udtalte, hvad man mente med ordene; det "vidste man bare". Efterhånden er ordene gledet i baggrunden, måske fordi de færreste alligevel "bare vidste", hvad de betød.

Kaldet er en livsform

Nogle ord har én betydning i almen sammenhæng, en anden betydning i kristelig jargon, og endelig en tredje betydning i direkte bibelsk forstand. Det gælder også *kald*. Der ligger en mangfoldig bibelsk virkelighed bag ordet. Samtidig beskrives *anliggendet* af

og til med andre ord i Bibelen. Det medfører, at vi ikke uden videre kan indfange *kald* i en enkelt sætning.

Når jeg leder efter *kald* i Bibelen, bliver jeg overrasket. *Kald* er uløseligt knyttet til vores fællesskab med Jesus. Der er altså snarere tale om en *livsform* end om en *opgavebeskrivelse*. Jeg har fået øje på flere dimensioner af den livsform og det fælleskab med Jesus.

For det første er der kaldet til at blive forbundet med Jesus i tro:

- "... Gud, som kaldte jer til *fællesskab* med sin søn" (1 Kor 1,9)
- "... han ... kalder jer *til sit rige* og sin herlighed" (1 Thess 1,12 jf. Rom 4,17)
- "... dem, han har kaldet, har han også *gjort retfærdige*" (Rom 8,30)

For det andet er der kaldet til at leve med Kristus og vokse i tro og hellighed:

- "Gud kaldte os ikke til urenhed, men til *hellighed*" (1 Thess 4,7)
- "Jeg ... formaner jer da til at *leve, så det svarer til det kald*, I fik" (Efs 4,1)

Vi er netop kaldet til et fællesskab med Jesus; der sætter spor i vores daglige liv

For det tredje er der kaldet til en konkret opgave:

- "Udtag Barnabas og Saulus til det *arbejde*, jeg har kaldet dem til" (ApG 13,2)

Skal ikke spilles ud mod hinanden

Antallet af skrifthenvisninger til de tre dimensioner er måske ikke tilfældig. Der ligger nok en vægtning deri. Det betyder dog ikke, at dimensionerne skal spilles ud mod hinanden. Tværtimod er de nært forbundne:

Vi er netop kaldet til et fællesskab med Jesus, der sætter spor i vores daglige liv, og som kan medføre konkrete opgaverrelaterede sporskift. Vi er kaldet ved evangeliet (2 Thess 2,14). Det indebærer både hvile (tro), vækst (hellighed) og arbejde (opgave).

Temaartiklerne i dette blad afspejler flere af dimensionerne. Det hænger også sammen med, at vi i vores traditionelle sprogbrug har lagt vægten lidt forskelligt.

- I den klassisk lutherske forståelse er *kald* først og fremmest identisk med jordisk arbejde. Luthers bibelske pointe var: Gør din pligt i dine hverdagsrelationer og -opgaver. Det er Guds kald til dig!
- I den pietistiske forståelse har *kald* typisk handlet om et konkret menneskes konkrete opgave. Der er flere bibelske eksempler på den side af sagen: Der er en særlig opgave i Guds plan med verden, som er lagt hen til dig, og som du måske må sætte noget andet til side for!
- Magnus Malm, hvis økumeniske teologi vi ellers kan have forbehold for, har i bogen *Vejviser* inspireret os til at skelne mellem *kaldet* og *sendelsen*. Hans pointe er, at vi først og fremmest er kaldet til at være hos Kristus. Det er et evigtva-

rende kald. Deraf udspringer *sendelsen* til verden i en eller anden tjeneste, som er midlertidig.

Tilsammen peger de tre traditioner på flere aspekter af livet i efterfølgelse af Kristus. *Malms skelnen* hjælper os til at fastholde vores identitet i Jesus, så vi ikke fristes til at få vores identitet i opgaverne. *Den pietistiske forståelse* rusker op i vores magelighed, så vi ikke gror fast, men hele tiden spørger Gud, hvorhen han vil sende os i verden. *Den lutherske kaldsetik* hjælper os til ikke at flygte fra de jordnære forpligtelser i familien og på arbejdspladsen.

Vejen til større kaldsbevidsthed

Ønsker vi større trofasthed, forpligtelse og engagement omkring opgaver og ansvar i menigheds- og missionssammenhæng, er der behov for kaldsbevidsthed i bred betydning.

NT går imod tidsånden med sine formaninger til trofasthed og udholdenhed – både i relationer og opgaver. Først og fremmest trænger vi til et fornyet kald til liv med Jesus. Et fornyet følgeskab med Jesus, som sætter spor. Vi trænger til fornyet Kristus-glæde, så vi stiller liv og lemmer til rådighed for ham. Dér fødes trofasthed, engagement og offervilje. Livet med Jesus indebærer både hvile og arbejde.

Digtet på side 11 fanger sammenhængen klart og poetisk. Det handler om at komme til Jesus, høre hans kald til tro og tjeneste, være hos ham – og gå med ham.

NB: Dele af artiklen er inspireret af Jens Ole Christensens oplæg til LM's læreråd 2011

Kald og tjeneste

AF ELLEN ESMARCH PEDERSEN

.....

For nogle år siden læste jeg en artikel med overskriften: *Gud – hvad vil du med min fremtid?* Der var specielt et par sætninger i den, der blev enormt klargørende for mig og lige siden har klinget i mine ører, når jeg har overvejet spørgsmålet om kald og tjeneste:

"Tja, hvad er kald egentlig? Kald er at komme, når Jesus siger 'Kom til mig!' Det er mit og dit kald. At komme til Jesus. Punktum. Så er der ikke mere. Mit livs kald er at være hos Jesus. ... Jamen, har Gud da ikke planer for mig? Jo, bestemt. Guds master-plan med dig hedder: Du skal være sammen med mig – nu og i evighed.
Det er den plan, Gud arbejder hårdt på, og den skal du også

sætte alt ind på. Og i den sammenhæng tænker Gud også tanker om din fremtid. Derfor er det vigtigt, at vi hele tiden blander Jesus med ind i den. Gud vil sige 'nej' til det, der lige nu vil få dig bort fra ham. Endnu oftere vil han sige: 'Du må selv bestemme' mellem de mange valg, som du alle kan udfylde, mens du kommer nærmere på ham".

(Erik Dahl i Indre Missions Tidende 17-2003)

Gud vil bruge os

Der er masser af opgaver, der skal løses. Måske er der nogle, der står mit navn på. De fleste er måske i virkeligheden unavgivne. Men grundlæggende spørges vi om villighed til at tjene – og dermed lade noget vigtigere gå forud for vores lyst, bekvemmelighed eller selvrealisering. Disse opgaver er ikke vores egentlige kald,

Gud lægger planerne; men han har også givet mig ansvar for at skønne, hvor jeg kan indgå i dem

men de ligger i forlængelse af det, fordi vi har hørt kaldet om at komme til Jesus og har ladet ham binde os til ham og ladet ham blive den bestemmende magt i vores liv.

For mig har det været velgørende på denne måde at få det med kald og tjeneste lidt ned på jorden. Jeg er blevet mindre optaget af, hvad der lige præcist er mit kald, eller hvilke opgaver, der lige præcist skulle stå mit navn på, og mere optaget af at have fokus på villigheden til at lade mig bruge der, hvor der er opgaver, jeg er udrustet til at løse.

Det har sat noget på plads for mig om forholdet mellem Guds suverænitet og mit ansvar. Gud lægger planerne, men han har også givet mig ansvar for at skønne, hvor jeg kan indgå i dem. Han har kaldet mig til at leve i hans nærhed og leve af hans ord, så jeg kan skønne, hvad der er hans vilje. Som Paulus udtrykker det: *"Og tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle, ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, det som behager ham, det fuldkomne"* (Rom 12,2).

Når vi udfordres til at skønne, er det ikke noget, vi gør løsrevet fra Gud, men netop i bundethed til ham. Derfor skal jeg også blande Gud ind i alt, hvad der foregår i mit liv, så jeg kan se, om de prioriteringer, jeg lige nu har i mit liv, er med til at holde mig hos ham, eller om de står i fare for at føre mig væk fra ham.

Kald og udrustning

Det mest naturlige og ligefremme er at tænke, at Gud har ment noget med at skabe mig med de evner og anlæg, jeg har fået givet. Han vil bruge mig, som jeg er. Det, jeg har fået givet, må jeg ære ham med. Mens jeg gør det, er jeg helt afhængig af, at han er til stede med sin Ånd: *"Jeg plantede, Apollos vandede, men Gud gav vækst"* (1 Kor 3,6).

Det betyder ikke, at Gud ikke kan udruste på tværs af naturlige gaver. Hvis der er brug for det, gør han det! Det er bare ikke det mest almindelige. Derfor skal vi også frimodigt lade os bruge med det, vi har fået. Også selv om nogen ville kunne gøre det endnu bedre end os. Tanken om at skulle være den bedste for at kaste sig ud i noget, kommer ikke fra Gud. Den er selvoptaget og ikke optaget af at ære Gud. Det er ikke perfekte mennesker, Gud vil bruge. Det er mennesker som dig og mig.

Nogle har personlige anlæg, som gør, at det er meget oplagt, hvad de skal tjene med. Fx musikalske evner eller praktisk hånddelag eller organisatorisk talent. Andre er mere bredt udrustet og kan i virkeligheden bruges i mange slags opgaver. For de sidste er udfordringen måske størst i forhold til at passe på sig selv og også få sagt nej ind imellem, fordi de bliver spurgt om så mange forskelligartede opgaver.

For alle gælder det, at det er vigtigt både at kunne sige ja og nej. Ja, fordi Gud vil bruge os alle. Nej, fordi vi både har ansvar for de mennesker, der står os nær, og for os selv. Gud vil bruge os. Han vil ikke misbruge os. Da disciplene kom tilbage til Jesus efter at have været sendt ud i forskellige tjenester, gav han dem først anledning til at fortælle om alt det, de havde haft gang i, og derefter opmuntrede han dem til at trække sig tilbage og hvile sig lidt (Luk 9,10). Denne vekselvirkning mellem arbejde og hvile gælder på alle områder i vores liv. Den er en del af skaberordningen og de ti bud og derfor en Guds gave til os og udtryk for hans omsorg.

Kald og afkald

Der er altid en omkostning eller et afkald i forbindelse med et valg. Når noget vælges til, er der samtidig noget, som vælges fra. ➤

Opgaver i Guds rige eller vores lønarbejde eller andre ting kan aldrig gå forud for ansvaret for vores nærmeste

Når vi vælger at engagere os i forskellige opgaver i Guds rige, er det, fordi vi i troskab mod ham, som vi tjener, skønner, at det er vigtigt. Derved bliver det udtryk for en prioritering. I denne prioritering ligger implicit, at noget andet er mindre vigtigt.

Grænserne for, hvad det helt konkret må koste, kan af forskellige årsager være forskellige fra person til person – men viljen til afkald er afgørende. Ikke fordi afkaldet er vigtigt, men fordi sagen er det.

Der er brug for mange forskellige resurser. Hvis du på en særlig måde er blevet mindet om at give af dine materielle værdier, er der ting, du må afstå fra – fx nyanskaffelser i samme tempo som naboer eller venner, fx dyre ferierejser osv. Hvis du på en særlig måde er blevet mindet om at bruge af din tid i forskellige tjenester, er der noget andet, du ikke får tid til – det kan fx være fritidsinteresser. Hvis du rejser til udlandet som missionær eller flytter til et område i Danmark med få kristne, fordi Gud på en særlig måde minder dig om en tjeneste der, er der mennesker, du ikke på samme måde som før kan være sammen med, eller andre afsavn, du må leve med.

Der er ikke nogen, der skal synes, det er synd for dig, eller at det skulle være noget særligt – for du har taget et valg i lydighed mod en påmindelse, Gud har givet dig. De valg, vi tager på denne måde, er der velsignelse ved – for de er med til at holde os hos Jesus og bevare os i troen på ham. Og de er til gavn for dine medmennesker, både her og nu og for evigt.

Kaldets grænser

Det mest grundlæggende i Guds skaberorden er relationerne. Først vores relation til ham, dernæst vores relation til dem, vi er sat iblandt. Her skal vores nærmeste – forældre, ægtefælle, børn

– have vores første prioritet.

Når Guds skaberorden er sådan, betyder det, at opgaver i Guds rige eller vores lønarbejde eller andre ting aldrig kan gå forud for ansvaret for vores nærmeste. De mennesker, som Gud har givet mig som mine nærmeste, er også dem, han først og fremmest har givet mig ansvar over for. At lade kald til tjeneste gå forud for dem er misforstået. At gøre det kan i virkeligheden have meget selviske motiver og være en måde at flygte fra et ansvar.

Megen uansvarlighed og selvished kan skjule sig bag begrundelser om, at man bliver "nødt" til at være på arbejde eller skjule sig i åndelige begrundelser om, hvor vigtigt det er at arbejde i Guds rige. Ind imellem er forklaringen "bare", at vi har svært ved at sige nej til ting med god samvittighed – og dermed lader os styre af en fejlprogrammeret samvittighed, frem for at lade os styre af ansvaret for de mennesker, der er blevet betroet os.

Standset af ydre omstændigheder

Kaldet til at tilhøre Gud og dermed tjene ham er livslangt, men vi har ikke nødvendigvis et livslangt kald til en bestemt opgave. For mange er variation med til at bevare gnisten og arbejdsglæden. Derved undgår vi, at opgaverne ender som tunge byrder, der bare suger energi uden at give noget igen. Trofasthed i de opgaver, vi står i lige nu, er af afgørende betydning, men der kan ikke sættes åremål på, hvor længe de skal vare.

Nogle gange sætter ydre forhold en stopper for en konkret tjeneste. Vi kan opleve, at vi sættes af uden selv at være herre over det. Det kan være pga. egen sygdom eller sygdom i nærmeste familie. Visumproblemer. Økonomiske forhold. Uenigheder mellem mennesker, der skal arbejde sammen, som ender i uløselige konflikter. Osv.

Ellen Esmarch Pedersen, f. 1958
Cand.mag. i dansk og historie
Foredragsholder og samtaleterapeut
Tidl. Lærer på LMH

Når det sker, kan vi rammes af både frustration, anfægtelse og tvivl. Vi kan spørge, om Gud virkelig har råd til, at ydre omstændigheder skal bremse for evangeliets udbredelse? Vi kan spørge, om det så i virkeligheden var Guds vilje, at vi skulle ind i opgaven, siden vi bliver bremsede i den. Spørgsmålene er mange – svarene få. Også her er det vigtigt at holde sig for øje, hvad vores første kald er, nemlig at komme til Jesus. Og det, som vi får særlig gavn af her, er at følge Guds opfordring til at lukke ham ind i alle forhold i vores liv: *"Udøs dit hjerte som vand for Herrens ansigt"* (Klages 2,19).

Der er ting, vi må bøj os for uden at forstå dem. Vi erfarer, at vi er underlagt vilkårene i denne verden, hvor syndens grundlæggende konsekvenser blander sig i alting. Kun glimtvis griber Gud ind over for disse konsekvenser. Men vi ved, at også når han ikke

gør det, er vi i hans hånd. Først på opstandelsens morgen bliver vi befriet fuldstændig fra disse vilkår.

Vores primære kald: at komme til Jesus

"Men at leve Gud nær er min lykke, jeg tager min tilflugt til Gud Herren, så jeg kan fortælle om alle dine gerninger" (Sl 73,28). Med dette vers afsluttes Salme 73, efter at salmisten i første del har klaget over, hvor godt han synes, det går de ugudelige, og hvor lidt eller ingen ydre profit der er ved at høre Gud til og tjene ham. Sådan så det ud for salmisten, lige indtil han fik øje på, hvordan det endte for de ugudelige – uden håb og uden Gud. Den lykke, salmisten taler om, rækker længere end til materiel velstand og ting, der lykkes. Den findes på trods af det og har med vores første og vigtigste kald at gøre: at komme til Jesus og være hos ham.

Tjek www.lysetoglivet.dk, hvis du vil høre prædikener eller bibeltimer

Arbejdet er en gudstjeneste

AF KURT CHRISTENSEN

.....

For mange er arbejdet en særdeles vigtig del af deres liv. Udover at give "brød på bordet" er arbejdet med til at give identitet, socialt netværk og mening med livet. Talemåden "Lediggang er roden til alt ondt", giver på en lidt bagvendt måde udtryk for det.

Men selvom arbejdets betydning er alment anerkendt, hører man sjældent folk tale om, at de er eller føler sig kaldet til et bestemt arbejde. Ofte taler man i stedet om, at man er *kommet på den rette hylde*. Kun i forbindelse med arbejdet som missionær og præst er det normalt at tale om kald. Man kan derfor overveje, om det afslører en forestilling om, at der er nogle former for arbejde, der er mere værdifulde i Guds øjne end andre. Og i forlængelse deraf kan man overveje, om det også betyder, at almindeligt verdsligt arbejde overhovedet ikke skulle have noget med Gud at gøre.

Har almindeligt arbejde med Gud at gøre?

Vi må i den forbindelse være opmærksom på, at det ligger dybt i

den vestlige kultur, at det regnes for at være finere at være filosof og digter end at være murer og landmand. Nogle antyder også, at det er specielt fint at være præst eller teolog.

Tankegangen har rødder i den græske tænknings prioritering af *ånden over materien*. I det antikke Grækenland betød det, at åndens arbejde blev fremhævet på bekostning af håndens arbejde. Det sidste overlod man i vid udstrækning til slaverne. I løbet af middelalderen trængte denne opfattelse dybt ind i den katolske kirke og fik her bl.a. det udslag, at præsters og munkes (og nonners) arbejde blev betragtet som specielt helligt. Det var primært disse grupper, der kunne siges at have et kald, og alene deres arbejde kunne regnes som *gudstjeneste*.

Jeg har en fornemmelse af, at den katolske fremhævelse af præsters og munkes arbejde som en *gudstjeneste* kan genfindes i dag i form af den selektive anvendelse af begrebet *kald*. Og også i form af, at mange kristne opdeler tilværelsen i en privat del, som bl.a. rummer livets åndelige aspekter, og i en mere offentlig del, som bl.a. omfatter arbejdslivet. Konsekvensen af denne opdeling bliver, at det almindelige verdslige arbejdsliv ikke rigtig har noget

Luthersk aspekt; Alle former for ærligt arbejde er lige vigtige i Guds øjne

med Gud at gøre.

Der er således – i alle tilfælde hvis man betragter tingene i et luthersk perspektiv – to nærtbeslægtede misforståelser: 1) åndens arbejde er finere end håndens. 2) almindeligt verdsligt arbejde har ikke noget med Gud at gøre. Vi vil derfor se nærmere på Luthers overvejelser om arbejdslivet, ofte sammenfattet i begrebsparret *kald og stand*.

Alle former for ærligt arbejde er lige vigtige

I dag benytter vi sjældent begrebet *stand*. Begrebet var derimod yderst centralt for Luthers samfunds- og arbejdstænkning. Han taler om mange forskellige ordninger, embeder og *stænder*, fx soldater- og dommerstanden. Men i hovedsagen betragter han – på linje med samtiden - samfunds- og arbejdslivet som opdelt i tre afdelinger, nemlig præstestanden, ægttestanden og den verdslige øvrighed. Hver af disse tre stænder omfatter mere, end man umiddelbart skulle tro:

- Præstestanden omfatter alle, som på en eller anden måde har en tjeneste i kirken.
- Ægttestanden (eller familien) omfatter alle, der arbejder i en konkret husstand, både tjenestefolk og børn – samt hele den produktive og økonomiske sektor.
- Den verdslige øvrighed omfatter alle, der har en tjeneste i relation til statens styre så som fyrster, dommere, embedsmænd osv.

Denne tredeling af samfundet kan fra en nutidig synsvinkel forekomme noget forenklet. Men det afgørende i vores sammenhæng er, at disse stænder ifølge Luther alle er Guds ordninger og lige

højt agtet i Guds øjne. Gud benytter nemlig dem alle som redskaber i sin virksomhed i verden. De har gensidigt brug for hinanden og er alle lige vigtige – selvom Luther også enkelte steder kan skrive, at fader- og moderstanden er den mest fornemme stand (*Den Store Katekismus*, s.61f), og andre steder fremhæver han, at tjenesten med ordet og sakramenterne er den vigtigste.

Med denne principielle ligestilling af stænderne adskilte Luther sig fra middelalderens teologer, der opererede med et over- og underordningsforhold, hvor kirken og paven stod øverst. Og med denne standstænkning møder vi det første vigtige aspekt ved Luthers tale om arbejdslivet: Alle former for ærligt arbejde er lige vigtige i Guds øjne. Konsekvensen af dette er, at ethvert ærligt arbejde kan siges at være en gudstjeneste. Den tankegang uddyber Luther med sin lære om kaldet.

Tjener Gud og næsten gennem arbejdet

Selvom Luthers lære om kald og om stand er nøje forbundne, adskiller de sig derved, at mens *læren om de tre stænder* rummer elementer til en generel samfundsforståelse, fokuserer Luther med *læren om kaldet* i højere grad på den enkelte kristnes forståelse af sit arbejde. Luthers lære om *kaldet* rummer flere vigtige aspekter:

1. *Luther* udvider *kaldsbegrebet* i forhold til *datidens katolske tankegang*, hvor det primært var præster, munke og nonner, der kunne siges at have et kald. Over for denne tankegang fremhæver Luther, at ethvert ærligt arbejde for en kristen kan siges at være et kaldsarbejde.
2. *Når vi er placeret i en stand, kan og skal vi tjene Gud dér.* Man

Kurt Christensen, f. 1948

Cand.theol. 1978, Dr.theol. 1994

Professor i etik og religionsfilosofi ved Menighedsfakultetet

Professor II i systematisk teologi ved Fjellhaug Misjonshøgskole

kan altså tjene Gud i de daglige kaldsgerninger. Uden troen kan man ikke tjene Gud på ret vis. Men lever man i troen, er al god gerning en gudstjeneste. Luther fremhæver, at vi ikke behøver at se os om efter specielt hellige gerninger. Alt ærligt arbejde i kald og stand er nemlig en gudstjeneste. I den forbindelse må det så også påpeges, at selvom Luther herved korrigerer den traditionelle eksklusive måde at tale om *kald* og *gudstjeneste* på, betyder det ikke, at han undergraver vigtigheden af tjenesten med ordet og sakramenterne. Den er ifølge Luther særdeles vigtig og nødvendig.

3. *Arbejdet i kald og stand sker netop sker for at tjene Gud og næsten.* Når eksempelvis en håndværker udfører sit arbejde, tjener han dermed Gud og sin næste. Og for forældre gælder, at de er forpligtede til "frem for alt at opdrage [deres] børn til at frygte og kende Gud og også, hvis de egn sig til det, at lade dem lære og studere, så de kan bruges til noget" (*Den Store Katekismus*, s.74). Med denne fremhævnings af tjenesten for Gud og næsten er der så også ifølge Luther givet et kriterium for at afgøre, hvilke former for arbejde, der *ikke* er et kald fra Gud.
4. *Der er helt praktisk-etiske konsekvenser.* Det er netop gennem kaldet og standen, at vi ved, hvad Gud konkret forventer af os. Det fremgår nemlig umiddelbart af arbejdets daglige pligter. Her møder Guds vilje os helt konkret. Og det arbejde har helt sikkert Guds velbehag.
5. *Læren om kald og stand er specielt møntet på de kristne.* Det er troen på Gud, der *gør* al god gerning til en gudstjeneste.

Til dette hører så også, at Luther peger på, at arbejdet med kaldets pligter og besvær er med til at tugte os og gøre os afhængige af Guds nåde. Men samtidig ønsker han som påvist at give dette arbejde noget af helligdagens og gudstjenestens glans.

Overføres til dagens samfund?

Luthers tale om de tre stænder kan som nævnt synes en smule forenklet. Og hans lære om kald og stand rummer heller ikke megen tilskyndelse til dynamisk tænkning om samfund, arbejde og karriere. Den kan derfor efter min opfattelse ikke uden videre overføres til dagens samfund.

Det skal dog fremhæves, at Luther *gør* tydeligt opmærksom på, at vores tjeneste som kristne *ikke kun* er tjenesten i kald og stand. Kærligheden og tjenesten for Gud og næsten kan gå langt ud over tjenesten i kald og stand.

Og frem for alt rummer Luthers lære om kald og stand som nævnt mindst to særdeles vigtige og aktuelle aspekter, nemlig at alt ærligt arbejde principielt befinder sig på samme plan, og at man som kristen kan og skal se sit daglige arbejde som en tjeneste for Gud og næsten.

Litteratur:

Paul Althaus: *Die Ethik Martin Luthers*, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, Gütersloh 1965

Martin Luther: *Den Store Katekismus*, Credo Forlag 1996

Carl Fr. Wisløff: *Martin Luthers teologi*, Luthersk Missionsforenings Bibelskoles Elevforening 1985

Inge Bøgel Larsen, f. 1953

Læreruddannet 1980, PD i Dansk 2001

Ansæt på Filipskolen, Aalborg siden 1984

Forfatter - senest til *Tankestreger og tænkestykker - Udfordringer fra Bibelens kvinder*

Kom - og gå!

Han kalder:

"Kom"

Ønsker, at jeg kommer helt nær
så jeg kan mærke hans kærlighed
lære ham at kende
høre hvad han siger
forstå hvad han har gjort
for mig

Og når jeg så er der
helt nær
siger han: "Gå

ikke alene
ikke væk fra mig
men sammen med mig
gå ud
og gør alle folkeslag til mine disciple"

Og når vi går sammen
kan jeg
vil jeg
gå
så andre kan høre
at han kalder

Hvad vil du med mig, Gud?

AF HELENE PIHL

.....

Jeg har verdens bedste job! Jeg føler mig velsignet. Velsignet, fordi jeg får lov til at fortælle om Jesus og vejlede til et liv med ham. Tænk at være med til at gøre en evig forskel i dag, i morgen og på næste onsdag. Jeg har talt med mange unge og lagt øre til deres bønner, sorger, ønsker og spørgsmål.

For et stykke tid siden talte jeg med en ung fyr, der stillede mig to af de spørgsmål, som ofte rører sig hos mange af dem, jeg arbejder med: Hvad vil Gud med mig? Og hvordan ved jeg, hvad han vil? Det er to både svære og vigtige spørgsmål.

Det er naturligt, at man som ung søger meget efter Guds vejledning og svar. For det er, mens man er ung, at der er flest valg,

der skal tages, og beslutninger der skal træffes. Fremtiden ligger foran, og der er masser af muligheder. Af og til kan de mange valg fylde så meget og blive så belastende, at man – måske ubevidst – kan tænke: "Hvis Gud tager beslutningen, så slipper jeg". Og jeg kan godt forstå det. Men den går ikke.

Vi er fra skabelsen blevet givet vilje og dømmekraft. Gud har givet os en fornuft og en evne til at kunne tænke og overveje. Og som Guds børn oplærer Helligånden os til at skønne, hvad der er Guds vilje (Sl 25,12; Rom 12,2). Vi må derfor stole på, at når vi overvejer, om vi skal læse det ene eller det andet, eller flytte dér eller dérhen, så vil Gud vejlede os i de overvejelser.

Vi må have lov til at stole på, at Gud vil stoppe os, hvis det ikke er hans vej, vi bevæger os ud ad. Det er en del af Guds almagt. Han er ikke kun begrænset til at handle, når hænderne er foldede og

En påstand; *Unge spørger Gud: "Siger du noget?"* *Gud spørger ældre: "Hører du efter?"*

øjnene lukkede. Gud kan sagtens lede os i "vores egne" overvejelser og beslutninger.

Mine planer og Guds planer

Jeg vil gerne understrege, hvor fantastisk det er, at der stadig i 2011 er unge, der tillidsfuldt og uden forbehold spørger Gud: "Hvad vil du med mig?" Det er en velsignelse for vores menigheder og til stor inspiration for os alle.

Lad mig i den forbindelse komme med en påstand: *Unge spørger Gud: "Siger du noget?" Gud spørger ældre: "Hører du efter?"*

Jeg ved ikke, om det holder helt, men jeg synes, det er en tanke værd. For jeg savner at se mine forbilleder, dem der er ældre end mig, arrangere deres liv, så der er plads til Guds navigationer. Det er selvfølgelig vanskeligt at sige, hvad det betyder i praksis. Men ... måske handler det om at give mere plads i økonomien? Eller måske bare om at spørge Gud, "hvor vil du sende mig?" – før det dyre lån optages?

Det er så let at komme til selv at planlægge det hele: Hus, have, ægtefælle, børn og job, og pludselig er der ikke meget tilbage at bede Gud om at planlægge. Jeg siger det her med fare for at komme til at generalisere, men jeg savner at se spørgsmålet, "Gud, hvor vil du have mig?", udlevet.

Og jeg har lyst til at spørge: "Har I tabt gejsten?" Hvad unge lærer om Guds ledelse, er i høj grad påvirket af, hvad de ser hos de ældre. Vi har brug for gode forbilleder – også når det gælder kaldsbevidsthed og Guds ledelse.

Det er godt at planlægge. Det er godt at skabe gode rammer for sit liv. Men Guds planlægning er den bedste. *"For jeres planer er ikke mine planer, og jeres veje er ikke mine veje, siger Herren; for så højt som Himlen er over jorden, er mine veje højt over jeres veje og*

mine planer over jeres planer" (Es 55, 8f). Gud er Gud. Vi er mennesker. Vær vores forbilleder i den sandhed!

Hvordan skruer du dit liv sammen?

Jeg tror, man kan stille sig til rådighed for Gud på mange måder. Men grundlæggende er det væsentligt, at vi indretter os sådan, at vores overordnede spørgsmål altid lyder: "Gud, hvad vil du, at jeg skal gøre med mit liv?" Vi må simpelthen øve os i at åbne op for hans vejledning.

Det handler ikke om at huske at stille Gud spørgsmålet hver gang, jeg skal tage en beslutning; og hvis jeg glemmer det, ja, så er mine valg ikke vejledt af ham. Men jeg tror mere, det handler om at bygge mit liv op omkring en grundlæggende erkendelse af, at Guds planer er *over* mine planer. Det kommer ikke naturligt for os mennesker. For vi kan selv, og vil selv. Derfor må vi arbejde på og bede om, at den erkendelse må vokse.

Han leder os forskelligt

Hvordan leder Gud mig? Det er ikke så enkelt at besvare. Men jeg har lært meget ved at opdage, hvordan Gud gennem tiderne har ledt andre. I Bibelen kan vi faktisk finde vigtig viden om Guds ledelse. For her opdager jeg, at Gud leder forskelligt. Nogle fik lov til at opleve Guds ledelse meget tydeligt og konkret, mens andre slet ikke oplevede det sådan. Tag fx Josef. Hvor meget mon han følte Guds kald og ledelse? Jeg tror mere, han oplevede det, som om de forskellige ting "bare skete".

Nogen er i Guds plan og ledelse uden selv at vide det. Bibelen viser os, at Gud tilpasser sin kaldsform til det enkelte menneske. Og det er klogt af ham, for vi er jo også alle skabt forskellige. Alle disse ting og meget mere om Guds almagt og kærlighed åbner sig

Helene Hammer Pihl, f. 1982
Bachelor i Audiologopædi
Ungdomskonsulent i LMU

for mig i Bibelen. Vi har derfor brug for masser af bibelundervisning, og vi har brug for at blive hjulpet til personlig bibellæsning. Desværre tror jeg, at bibellæsningen er på retur i min generation. Derfor er det desto mere vigtigt med gode redskaber til at komme i gang – og blive ved – med at læse i Bibelen.

Uden særlige armbevægelser

Ofte ser jeg hos unge et stort behov for at se Guds ledelse tydeligt. Og det har jeg også selv en længsel efter. Jeg tror egentlig, at langt de fleste kristne har et ønske om tydeligt og konkret at se bare en snert af Guds rige her på jord. Hvorfor skriver han det ikke tydeligt på væggen, hvad jeg skal? Vi længes efter at "se skysøjlen om dagen og ildsøjlen om natten". Men så tydeligt er det bare ikke for ret mange af os.

Guds ledelse går ofte ubemærket hen. Ikke forstået på den måde, at Gud af den grund virker svagt i os, for det gør han bestemt ikke. Jeg er "bare" i Guds kald og tjeneste dér, hvor jeg er.

*"Jeg har en tjeneste rig for Gud,
fra dag til dag i det jævne,
hvor hverdagsdragt bliver højtidskrud,
i brug er taget hver evne".*
(Matias Orheim)

Det slår mig, at tjenesten er rig – men sker i det jævne hverdagsliv. Og ja, for det meste er Guds ledelse noget, vi er i uden at mærke det på en særlig måde og uden særlige armbevægelser.

Lyt, hvis du skal høre!

I Salmernes Bog finder vi flere gange formuleringerne "vent på

Herren" eller "vær stille for Herren". Nøj, hvor er det udfordrende. Alt det, jeg skal nå, er en udfordring for min evne til at lytte. Og netop *travlhed* er kendetegnende for virkeligheden i dag. Ikke desto mindre er det væsentligt at *lytte* for at kunne *høre* Gud.

Det gælder egentlig generelt: Hvis ikke jeg lytter, kan jeg jo ikke høre noget. Men er det her et særligt problem for unge? Det er i hvert fald et problem. Men et særligt problem? Jeg tror det ikke. Jeg har vores forældre- og bedsteforældregeneration mistænkt for at kæmpe med denne udfordring også.

Måske skal vi i samme åndedrag, som vi forkynder om, hvordan Gud leder, også til at vejlede til stilhed, retræte, fordybelse, eller hvad vi nu kalder det. Tænk hvis Guds folk i 2011 – både unge og ældre – blev kendt for at lytte til og vente på Herren. Jeg tror, vi endnu har store ting foran os, hvis vi gør det. Men det kræver noget radikalt, for det ligger så fjernt i vores samfund at udfordre tålmodigheden på den måde. Lad os bede om, at det alligevel må ske.

Dybest set oplever jeg, at når vi stiller spørgsmålet, "Hvad skal jeg gøre med mit liv, Gud?", så er det en bøn, han rigtig gerne vil besvare. Men først og fremmest vil han kalde på os, så vi lærer ham at kende. For kun igennem det kan vi lære os selv at kende. Vi har brug for at få udfoldet, hvad det er for en identitet, vi har i ham. Først når vi ser, hvad vi er sat fri *fra*, kan vi se, hvad vi er sat fri *til*; et liv som lys og salt dér, hvor jeg er- eller dér, hvor han sender mig. Uanset om det hedder Aarhus eller Nykøbing Falster, ingeniør eller lærer. For Gud er så almægtig, at han leder her og nu – dér hvor han har sat dig.

En kristen skal mentalt altid have en pakket kuffert, for vi ved aldrig, hvad Gud finder på i morgen. Vores tryghed som kristne er aldrig en forudsigelig fremtid, men Jesu nærvær og ledelse

Børge Haahr Andersen

Det er som om, vi gør mere og mere for en Herre, vi kender mindre og mindre

Søren Grysbæk

Ansvar og muligheder som pensionist

AF JENS C. SCHMIDT

.....

På vej mod pensionisttilværelsen talte min kone og jeg en del om, hvordan det ville gå os. Vi har bedt til Gud, om han ville vise os den vej, vi skulle. Hvis vi fik lidt overskud af tid og kræfter, hvad skulle det så bruges til.

Selv ønskede vi, at det gerne måtte have med mennesker at gøre og have relation til mission. Og vi ville gerne erfare, at vi gjorde lidt nytte. Mulighederne er mange, og der må prioriteres. Det hænger bl.a. sammen med, at mange af os har rigdom og er omgivet af megen velfærd.

Fokus på nydelse

Her vil jeg nævne den øgede fokus, der er på at *nyde*. Nu mener jeg ikke, det er forkert at leve i glæde og taknemlighed over at have udført et stykke arbejde i mange år og så nyde sit otium. Alligevel er der en udvikling i gang, som gør, at nydelsen får et omfang, som jeg mener, er usund. For mange er fokus rettet mod

de muligheder, der er for at nyde livet.

I statistikken topper vi danskere som livsnydere, og for mange er det blevet noget, man har krav på. Vi har meget opmærksomhed på egne behov. Derfor kommer fritid og forbrug ofte i centrum. Arbejde bliver dermed noget, der er nødvendigt – for at få råd til forbrug. Før var tanken mere, at arbejde var et *kald* eller en opgave, der skulle løses. Og det var med til at give indhold i livet. Men det er blevet en meget fremmed tanke for os i dag.

Det betyder også, at man gerne viger uden om at lade sig forpligte og tage ansvar. Tankegangen er nok, at jo mindre forpligtet og ansvarlig man er, des mere kan man nyde og være fri. Det må så også give glæde og mening i livet, tror vi. Her tror jeg, vi tager fejl.

Ansvarlighed giver mening

Villighed til at tage ansvar - alt efter evner og kræfter - er med til at give livet mening og indhold. Også det at lade sig forpligte i forskellige opgaver kan vise sig at sætte gode frugter. Det at tage

Villighed til at tage ansvar ... er med til at give livet mening og indhold

Jens C. Schmidt, f. 1944
Fhv. gårdejer
Tidl. landsformand for LM
Prædikant i LM siden 1973

ansvar hører ganske enkelt med til det at være menneske. Vel, der kan være områder, hvor vi må sige, at det ikke er mit ansvar. Men at sige, at jeg *intet* ansvar har, er ikke rigtigt. Ansvar betyder ofte, at der er noget, man lader sig involvere i.

Egentlig er det naturligt for mange at tænke sådan. Alligevel er det også nærliggende at gribes af den tanke, at *vi har gjort det, vi skulle. Nu er vi fri for alle forpligtelser og kan bare nyde tilværelsen!* Og så kommer fokus let på jagten efter nye og flere oplevelser. Samtidig tror jeg faktisk, man let kommer til at savne tilfredshed og glæde ved det, man *gør*. Det kan være godt af og til at sige til sig selv, at jeg er tilfreds med de valg, jeg har taget - og så glæde sig over det.

Muligheder og opgaver

Samtidig er det klart, at der er opgaver og ansvar, som ændrer sig med tiden. Man har ikke de samme kræfter som tidligere. Nogle kæmper med sygdom og andre svagheder. Det kan godt være forbundet med megen smerte at skulle acceptere en ændret situation og få lagt en strategi, der passer til den nye situation. Her er der stor forskel på, om man har fokus på *mulighederne* eller *begrænsningerne*.

For troens folk er der et hav af muligheder. Motivationen er også stærk, når vi tænker på, hvad Jesus har gjort for os: *"Deri består kærligheden: ... at han (Gud) har elsket os og sendt sin søn... Når Gud har elsket os således, skylder vi også at elske hinanden"* (1 Joh 4,10f). Her kommer bl.a. ansvaret for vores næste, vores nærmeste, meget tæt på. For at få ordene omsat til handling er det godt at lade Gud komme til i vores liv - ved at bede til ham: *Her er jeg, hvad vil du bruge mig til?* Så hjælpes vi ind på det spor, som Pau-

lus taler om: *"Så I kan leve, som Herren vil det, på alle måder ham til behag"* (Kol 1,10).

Jeg læste for en tid siden om et kristent ægtepar, der omtalte de opgaver, de havde været engageret i: *"Vi gav vores tid, kræfter og midler af kærlighed til Kristus"*. Det er godt for kristne at leve sådan. Opgaverne ændrer sig over tid, men ellers er det en livsform, som er god at fastholde, også når vi bliver ældre.

Af konkrete opgaver er der mange, som vi pensionister kan tage del i, både når vi bliver spurgt, men også de opgaver, som vi selv går i gang med. Fx:

- besøge ensomme og ældre
- hjælpe børn og børnebørn, når der er behov
- god tid til andagt, bibellæsning, bøn og forbøn
- forskellige opgaver hvor troens folk samles, fx med:
 - reparation
 - rengøring
 - hjælp ved kaffe
 - være "bedstemor(far)" i en børneklub
 - lektiehjælp hos nydanskere
 - omsorg/sjælesorg
 - hjælpe til hvor der pludselig er behov
 - være medhjælper i en genbrugsbutik
 - evangeliserende opgaver
 - seniorvolontør

Og der kunne nævnes mange flere opgaver. Som pensionist er det en stor velsignelse at være med i en tjeneste og gøre lidt nytte.

Senioraktivitet i Israel

AF BENTE OG POUL WEBER

.....

Man kan undre sig over, hvor årene er blevet af! Her sidder vi, friske og raske og med den erhvervsaktive periode af vores liv godt på afstand. Men andre aktiviteter har taget over, for i Guds rige bliver man ikke pensioneret, eller går på efterløn.

Aktiviteterne har fået en anden karakter nu. Bestyrelses- og formandsposter og det dermed følgende ansvar har vi overladt til folk i deres bedste alder. Nu har vi tid og kræfter og masser af lyst og energi til at gøre noget af det, som de erhvervsaktive år ikke levede tid til.

Børn og børnebørn fylder meget, og det er da dejligt at kunne hjælpe til - og en gang imellem mærke, at man kan gøre en forskel.

Livslangt discipelskab

I den tidligste ungdom mødte vi kaldet til tjeneste og blev Jesu disciple. Det er blevet et livslangt discipelskab. Når vi nu ser tilbage på et langt liv i denne tjeneste, har vores opgaver været meget forskellige. Nogle gange hårdt og opslidende, ingen resultater eller udvikling, ingen fremgang. Mismodet kunne i sådanne tider snige sig ind, og man fik en følelse af forladthed og utilstrækkelighed. Andre gange let og velsignelsesrigt, folk kom til tro, og der var synlig vækst.

Det er interessant at se, hvordan opgaver - og særlig metoder - gennem årene har forandret sig. Det store opbrud i verden har også ramt kirken, menighederne og missionsforeningerne. I forsøget på at målrette indsatsen mod nutidsmennesket har ikke alt været lige heldigt. Det er som om, afkristningen af vores

Vi har i rigtig mange år været optaget af, hvad der sker i Israel

folk går hurtigere nu, end man tidligere har set. Men der, hvor døre lukkes, åbner der sig ofte andre, og samtidig blomstrer nye tiltag.

Valgmenigheder, frimenigheder og husmenigheder kommer hastigt til, og her finder mange troende et fristed hvor Guds rige blomstrer på en ny måde. Kirken og til dels også missionsforeningerne kommer ofte halsende bagefter – har lidt svært ved at følge med. Det er heller ikke lige nemt for den ældre generation at følge med! Ikke altid fordi kræfter og initiativ er ved at slippe op, men fordi meget af det, der i medgang og modgang, gennem et langt liv har båret det enkelte menneske, nu forkastes i disse nye forsamlinger, og historieløshedens fattigdom lægger sig som en grå tåge over mange i den yngre generation! Det handler ofte om "mig" og "nuet"!

Det er måske her, vi skal finde en af grundene til, at så mange i den resursestærke ældregeneration sideløbende kaster sig over nye udfordringer. Her i huset kan vi ikke sige os fri for den tanke!

Gør jøder til disciple!

Kaldet til tjeneste og discipelskab hører aldrig op, og Jesu ord fra Mattæus 28,19 om at gøre alle folk til hans disciple har samme gyldighed i dag, som da de blev udtalt. Det gælder også alle de jøder, der i dag fortsat forkaster Jesus som den lovede Messias.

For os blev det kald aktualiseret, da Gud lagde Israel og det jødiske folk på vores hjerter. Vi har i rigtig mange år været optaget af, hvad der sker i Israel. Vi er på mange måder blevet beriget af at se, hvordan Gud helt konkret handler med sit udvalgte folk, og hvordan folket vil komme til at spille en afgørende rolle i endetiden, som vi ganske givet lever i nu.

"Gud har ikke forkastet sit folk", siger Paulus i Rom 11. Vi ser,

hvordan Gud aktivt griber ind i verdenshistorien, folket vender hjem, og staten Israel bliver genopbygget. Der er i dag en del jøder i Israel, der tror på Jesus som Messias. Dette og meget mere er forudsagt af profeterne i GT.

Vi har også aktivt deltaget i det arbejde, der gøres på dette område gennem Ordet & Israel. I 2006 lancerede Ordet & Israel en ny arbejdsgræn, *Senior Yad va Lev*. Selve navnet *Yad va Lev* (betyder *med hånd og hjerte*) var ikke nyt, idet unge volontører i nogle år havde været engageret i dette arbejde. De visionære folk i Ordet & Israel så en meget stor resurse i alle de mange friske og raske seniorer, som kunne være med til at lindre nøden blandt de mange fattige jøder i Jerusalem.

Seniorvolontør for tredje gang

Arbejdet kom i gang, og folk, som gerne ville gøre en indsats på dette område, meldte sig i et tempo, så der måtte etableres ventelister. Bente og jeg blev kaldet til en tjeneste i dette arbejde som en slags holdledere. Vi skal nu for tredje gang tilbringe otte uger i Jerusalem som seniorvolontører, og et helt nyt arbejdsområde i Herrens vingård er blevet tildelt os.

Vi har i årenes løb besøgt Israel mange gange, som rejseledere, med efterskoleelever, på minibibelskole med seniorer, og en enkelt gang helt for os selv, men vi er aldrig før kommet så tæt på befolkningen, som vi nu oplever gennem Senior Yad va Lev.

Projektet er tilrettelagt sådan, at der arbejdes fire dage om ugen kl. 8-15 i syv uger. En uge er afsat til ferie, hvor vi bor på Ordet & Israels discipelskole i Tiberias i Galilæa. I Jerusalem bor vi i en dejlig lejlighed, hvor vi er fælles om det, der nu hører til en husholdning. Arbejdet består af to områder: dels at renovere > lejligheder og dels arbejde i et suppekøkken.

Bente Weber, f. 1943 og Poul Weber, f. 1941

Bente er uddannet kontor/faglærer og Poul er læreruddannet 1985. De er begge pensioneret, medlem af Aalborg Frimenighed og aktive i Ordet & Israels seniorarbejde (Yad va Lev)

Renoverer lejligheder

Her når vi ud til bunden af det israelske samfund. Det er meget fattige mennesker, ofte familier/enlige mødre med mange børn. Ofte har de også psykiske problemer. Det sociale netværk er ikke nær så finmasket, som vi kender det her i det velbærgede Danmark. Beboelsesejendommene er dårligt og billigt byggeri, som i de fleste tilfælde er i en elendig forfatning. Vi rykker så ind – 3-5 personer, alt efter hvad der er plads til – og går i gang med arbejdet. Der skal spartles og males, og lofterne, som ofte er ved at falde ned, skal pudses op. Til sidst skal der gøres rent, hvad der i mange tilfælde ikke er blevet gjort i lange tider.

Det er rørende at opleve den taknemmelighed, disse mennesker lægger for dagen. Det er vanskeligt at kommunikere rent sprogligt, idet kun de færreste taler engelsk, og ikke mange af os taler hebræisk, men "hertets sprog" kommer til fuld udfoldelse. Det er vidunderligt at opleve så langt "kærlighedens sprog" rækker! Det er også stærkt at opleve det at gøre en forskel. Hvis ikke vi havde gjort arbejdet, var det ikke blevet gjort! Det er vores bøn, at dette folk, der har forkastet Jesus Kristus som deres Messias, må opleve Guds ufattelige kærlighed gennem vores hænder.

Arbejder i suppekøkken

I suppekøkkenet befinder vi os i en globaliseret verden. Her kommer folk fra hele verden for at hjælpe til. Nogle i timer, andre i dage, og vi i syv uger. Vi kan høre alle mulige sprog hen over arbejdet. Fælles for alle er ønsket om at hjælpe til, så mange fattige kan blive mætte.

Der laves dagligt mad til 16-1700 personer. Et par hundrede komme til køkkenet for at spise, resten af maden bringes ud til skoler og institutioner. Der er kun tre ansatte, resten er frivillige. Råvarerne er sponsorerede fra virksomheder og kibbutzer.

Den private organisation, der driver køkkenet, er ortodokse jøder. Det giver ind imellem nogle pudsige oplevelser. Fx. køkkenchefen, som på alle måder er et herligt hjertevarmt menneske. Hvor gerne han end vil, kan han ikke give en kvinde hånden, men tager sig til hjertet i stedet – for at vise sin taknemmelighed. Kvinder af hedensk herkomst må være tilbørligt tildækket, hvortil man har anskaffet nylonkitler med lange ærmer og knappet helt op i halsen.

Ved middagstid tager trængselen til ude i gården foran køkkenet. Når "restauranten" åbner, kan vi opleve den store trængsel. Der skubbes og mases. Nogle er flinke og rare og meget taknemmelige, andre er sure og knotne. Nogle skal hente mad, andre skal spise på stedet. At servere i denne "restaurant" er en oplevelse for livet.

Det er også her, vi får en god kontakt med folk – og af og til en lille snak. Mange af dem er efterkommere af holocaustofre og tit i en dårlig psykisk tilstand. Her møder vi folket, og vores bøn er, at de både gennem arbejdet i lejlighederne og i suppekøkkenet må se Jesus som deres Messias.

For os blev Paulus' ord i Rom 15,27 drivkraften i dette arbejde: *"De har besluttet det, og de står i gæld til dem; for når de som hedninger har fået del i deres åndelige goder, skylder de også at hjælpe dem med materielle goder".*

Kristus og kærligheden i fællesskabet

AF HANS CHRISTIAN JENSEN

.....

En del af vilkåret ved at være kristen anno 2011 er at stille sig selv spørgsmålet: Er jeg tilfreds med min menighedsforsamling?

Sandsynligvis fylder det spørgsmål mere nu end for et par årtier siden. Dels er tilfredshedsspørgsmål en indgroet del af nutidens kultur og dagligdag, og dels gør variationen og udbuddet af menighedsforsamlinger – især i bynære områder – det relativt enkelt at tænke i alternativer, hvis utilfredsheden bliver for stor med ens egen forsamling.

Vores LM-forsamlinger lever midt i udfordringen af at blive spejlet i den enkeltes forventninger. Den udfordring skal vi ikke afvise, men forholde os til med al mulig bibelsk og menneskelig skønsomhed. Udfordringen er dobbelt: Vi skal efterleve de bibelske anvisninger for den kristne menigheds indre liv og herudfra skabe gode ydre rammer og muligheder for at samles i et imødekomende fællesskab om Guds ord.

Overbelastning af fællesskabet

For nogen tid siden blev Anne Christine Pedersen i *Tro & Mission* spurgt: Hvad er det bedste ved det kristne fællesskab, du kommer i? Svaret var: "At det er et *kristent* fællesskab. Ellers er det ikke sikkert, vi havde fundet sammen". Det var et godt svar, fordi det viser hen til det kristne fællesskabs centrum, Kristus.

Det er også et godt svar, fordi det afbalancerer mine forventninger til den kristne forsamling. Den er ikke forpligtet på at opfylde mine almindelige menneskelige behov, men skal i åndelig forstand binde os sammen gennem Kristus. Herom siger Dietrich Bonhoeffer:¹

"Den, der ønsker mere end det, Kristus har stiftet imellem os, ønsker ikke et kristent broderskab, men søger visse overordentlige fællesskabsoplevelser, som blev ham nægtet andetsteds ... ved forveksling af kristent broderskab med et idealbillede af fromt fællesskab, ved sammenblanding af det >

Kulde og ligegyldighed over for andre kristne i forsamlingen står i direkte modstrid med troen

.....

fromme hjertes naturlige længsel efter fællesskab med det kristne broderskabs åndelige virkelighed”

Bonhoeffer hjælper os til at fastholde realistiske forventninger til vores forsamlinger og ikke dømmе ud fra egne ønskedrømme.

Paulus var bekendt med svage og ufuldkomne menigheder. I 1 Kor 1 taler han om, at der i korintermenigheden var få – i verdens forstand – vise, der tog imod evangeliet. De kristne var i stedet præget af svaghed, og der var ikke meget at fremvise for verden. Stor stolthed over egen forsamling var nok ikke det første, den almindelige kristne korinter kom i tanker om, når talen faldt på menigheden. For Paulus var det en anledning til at minde dem om, at deres stolthed ikke skulle være deres menighed, men Kristus: *”Den der er stolt, skal være stolt af Herren”* (1 Kor 1,31).

Den kristne forsamlings forhåbning er aldrig dens egne resurser, men løftet om, at hvor to eller tre er forsamlede i Jesu navn, er *han* midt iblandt dem (Matt 18,20). Uanset om menigheden er nok så lille og grå, har den Herrens løfter med sig, når Kristus er i dens midte.

Kærlighed og enhed

Enhver kristen er underlagt Jesu bud i Johs 13,34f: *”I skal elske hinanden. Som jeg har elsket jer, skal også I elske hinanden. Deraf kan alle vide, at I er mine disciple: Hvis I har kærlighed til hinanden”*. Det er kendetegnet på, at jeg følger Jesus, at jeg elsker min kristne bror og søster! Det er ikke bare godt at elske, men det er selve *kendetegnet* på sandt discipelskab.

I Jesu sidste bøn i Joh 17 beder han om, at de troende må være ét. At være ét handler ikke om at være ens – eller for dens sags skyld enige, men om den enhed, der præger et vintræs grene ved

deres indbyrdes forbindelse via stammen. Grenene, der er billede på de enkelte kristne, kan stritte i forskellig retning, men alle er vi dog i organisk livsforbindelse med hinanden gennem Kristus.

Kulde og ligegyldighed over for andre kristne i forsamlingen står i direkte modstrid med troen. Det fører til dom på samme måde som anden åbenbar synd og ender med at lede væk fra Gud. Det formørker også det troens ord om Jesus, der ellers skulle lede andre ind i Guds rige.

Somme tider drøfter vi, hvordan vi bliver evangeliserende i vores forsamling. Det kan der gives flere bibelske bud på, men i denne sammenhæng er det værd at bemærke Jesu ord i Johs 17,23: *”at de fuldt ud skal blive ét, for at verden skal forstå, at du har udsendt mig og har elsket dem...”*. Når verden ser enheden hos de kristne, så tydeliggøres det, at Jesus er udsendt af Faderen, og at Faderen elsker dem, der elsker Jesus. Det er ikke en biting at bevare troens enhed og elske sine medkristne. Udover at opfylde Kristi bud, forkynder vi dermed Kristus for verden!

Det er et vilkår, at kristne med basis i fx LM arbejdsmæssigt går i forskellig retning og bruger forskellige former. Derfor er det vigtigt, at vi midt i forskelligheden og drøftelsen af egnede fremgangsmåder, bevarer og vokser i kærligheden og villigheden til fællesskab med hinanden, jf. Ef 4,2f: *”... så I bærer over med hinanden i kærlighed og stræber efter at fastholde Åndens enhed med fredens bånd”*.

En nærværende forkyndelse

Fællesskabets hjørnesteen er den forkyndelse, der bringer mit hjerte tæt på Jesus og giver personlig erfaring af og glæde over, at Jesu død og opstandelse skete for mig. Emmausvandrerne sagde: *”Brændte vore hjerter ikke i os, mens han talte til os på vejen og*

Hans Chr. Jensen, f. 1965
Læreruddannet 1989
Lærer på Jakobskolen, Århus
Missionær i Tanzania 1993-2003

åbnede Skrifterne for os?" (Luk 24,32). Vi går til møde med den forventning, at det samme må ske for os. Mon det er sådan, at nogle bliver væk fra vores møder, fordi de for ofte er gået kolde og uberørte hjem fra møde?

Forkyndelsen skal være livsnær og ikke tage udgangspunkt i en *forestillet* åndelig tilstand blandt tilhørerne. Den skal møde hele vores liv. Ellers opstår faren for et to-rums kristenliv, hvor det åndelige og det jordnære er skilt fra hinanden.

Selv om vi kan have et klart syn på Bibelens tale om synd, dom og retfærdighed, så er Guds ord ikke magi, så Helligåndens gerning automatisk sker i os, når vi har de rigtige formuleringer af trossandhederne.

"Ordet blev kød og tog bolig iblandt os" (Joh 1,14). Evangeliets ord kom ikke diffust svævende, men blev nærværende og levende gennem Jesu menneskelige fremtræden, siger Johannes. Heri ligger også en model for forkyndelsen. Når det sker, at kristne kommer sjældnere og sjældnere til møder og gudstjenester, kan det så hænge sammen med, at de faktisk for ofte har mødt en forkyndelse, som var uden berøring med deres daglige liv?

Guds ord beskrives som en lygte for min fod (Sl 119,105), der giver mig klarhed over mine små, daglige skridt. Fordybelsen i Guds ord isolerer derfor ikke troen fra mit hverdagsliv – tværtimod. Guds ord oplyser troens øjne over for den dagligdag, jeg lever i, og har noget at sige til mig til enhver tid og i enhver situation.

Lad Kristi ord bo i rigt mål hos jer!

Sådan formaner Paulus menighederne (Kol 3,16). Det betyder, at vi skal være opmærksomme på den tid og vægtning, vi giver Guds ord, når vi samles. Guds ord må have stor plads hos – under forskellige former.

Når vi kommer med forskellig baggrund – alder, køn, livsfase osv. – er det vigtigt, at Guds ord udfoldes i sin mangfoldighed og ikke indsnævres mod bestemte grupper i alder og åndelig modenhed. Derfor er det også naturligt, at forkyndelsen har forskelligt sigte – både for tilhørernes skyld, men også for at helheden i Guds ord må blive udfoldet. I en forkyndelsesplanlægning kan nedenstående vinkler være holdepunkter for, hvad der må med:

1. Fordybelse i evangeliet – med en central forkyndelse af "ordet om korset" (Ef 3,18f; 1 Kor 2,2)
2. Etisk vejledning og formaning, jf. Ef 5,15: "Se derfor til, hvordan I lever..."
3. Prædiken til omvendelse og til fornyelse i troen, jf. Åb 3,2: "Du har ord for at leve, men er død".
4. Undervisning, jf. ApG 17,1: De ... granskede dagligt skrifterne..."

Kristus og kærligheden

Sat på spidsen er der altså to ting, der er afgørende for vores forsamlinger, og som enhver, der sætter sine ben hos os, skal møde ufortyndet: 1) et klart ord om Kristus og 2) kærlighed i fællesskabet. Når Jesus og apostlene fremhæver vigtigheden heraf, må det også for os være klare prøvestene på, hvad vores forsamlinger skal vurderes på.

Sæt formuen i omløb

Udlægning af lignelsen om de betroede talenter

AF JØRGEN BERNHARD

I Jesu store tale om de sidste tider (Matt 24-25) indgår en række lignelser, som understreger, at tidspunktet for Menneskesønnens komme er ukendt. Det er derfor nødvendigt at våge og være rede til enhver tid.

Lignelsen om de ti brudepiger slutter: "Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen". Den efterfølgende lignelse om talenterne (Matt 25,14-30) peger på, *hvordan* Jesu disciple skal våge og være rede, nemlig ved at være ivrige og trofaste i tjenesten for Herren. Lignelsen om talenterne underbygger formaningen til at våge.

Det er som med en mand

En velhavende mand overgiver sin formue til tre af sine tjenere

(slaver), fordi han selv skal på et langt ophold i udlandet. Tjenerne skal forvalte formuen, talenterne, under hans bortrejse. De to tjenere gør en god forretning og øger deres talenter til det dobbelte. Den tredje derimod graver sin talent ned uden at foretage sig mere. Ved sin hjemkomst gør manden regnskab med dem hver især. En for en må de redegøre for, hvordan de har forvaltet hans formue. De to gode tjenere får del i deres herres glæde, mens den unyttige tjener kastes ud i mørket uden for.

Det er let at forstå, hvad Jesus vil lære os. Herren, som rejser udenlands, er Jesus selv. Hans bortgang til Faderen varer indtil hans genkomst. Tjenerne sigter uden tvivl på alle Jesu disciple, alle troende. Alle får nogle talenter, en del af Herrens formue, som skal forvaltes. Og alle skal aflægge regnskab, når Jesus kommer igen.

Vi har en rigdom, en skat, som andre ikke har; Den skal forvaltes sådan, at den spredes til flere og flere

Forskellige fortolkninger

Jesus bruger lignelsen for at formidle et vigtigt budskab, men hvilket? Ikke mindst opfattelsen af, hvad *talenterne* står for, varierer. Her følger nogle eksempler på, hvordan talenterne forstås:

1. Livet i sin helhed - givet af Gud. "Lignelsen giver kun mening på baggrund af den jødiske opfattelse, at alt liv er en gave fra Gud".¹
2. Åndelige muligheder, privilegier og resurser – inkl. evner, åndelige gaver, materielle ting, opgaver i en menighed og andre af Guds velsignelser.²
3. Nådegaver - ikke naturlige gaver og anlæg.³
4. "Talenterne er ikke billede på *naturgaver*: Evner, anlæg, medfødte forudsætninger på forskellige måder osv. De er heller ikke billede på *nådegaver*: arbejdsudrustning, som Gud giver til troende mennesker. Det er ganske sikkert, at vi som kristne skal stå i Herrens tjeneste både med vores naturgaver og vores nådegaver. Men disse *natur- og nådegaver* er ikke *driftskapitalen* i Guds rige – for at blive i billedet. I lignelsen hedder det, at herren betroede sine tjenere sin *formue*. Det er netop billedet på, hvad Jesus har gjort over for sine troende. Han har netop overgivet os sin formue til forvaltning. Jesus har givet os sit eget ord, og i dette ord har han givet os sig selv med hele sin herlighed".⁴

I min fortolkning tilslutter jeg mig i hovedsagen den sidstnævnte

opfattelse, som Øivind Andersen står for. Dermed afviser jeg de øvrige fortolkninger.

Talenter og kald

En talent er egentlig en vægtenhed, men udgør også et pengebeholdning. Her er der sikkert tale om talenter i sølv, da ordet for penge i v.18 er det græske ord for sølv. En sølvtalents værdi svarer til 6000 drakmer eller denarer. Når en almindelig dagløn var en denar (Matt 20,2), er ti talenter en svimlende sum. En forudsætning for hele lignelsen er, at både formuen, tjenerne og den optjente gevinst er herrens ejendom, som han suverænt kan disponere over.

"Han kaldte sine tjenere til sig og betroede dem sin formue" (v.14). Hvad er det for en formue, Jesus kalder sine troende til at forvalte? Det er selve evangeliet: Alt, hvad Jesus er og har gjort for os, og alt det, han har lært og forkyndt. Som Jesu disciple har vi fået Jesus selv, hans frelse og hans ord. Vi har en rigdom, en skat, som andre ikke har. Den skal forvaltes sådan, at den spredes til flere og flere.

Når talenterne gives "enhver efter hans evne", er det udtryk for, at Gud ikke giver os ansvar for mere, end vi hver især kan bære. Men hver enkelt får en opgave og et kald til tjeneste. Når vi hører Jesu lignelse, skal vi sige til os selv: Jeg har også fået en opgave, som på den ene eller den anden måde skal være med til at bringe ordet om Jesus videre til andre. Det kan være i hjem eller menighed, i Danmark eller et andet land. Opgaven er vigtig, for jeg har fået den af Jesus. Jeg skal bruge mine evner, udrustning og midler til at tjene Gud med talenterne med regnskabsdagen for øje.

Arbejdstid

De to tjenere gik straks i gang med opgaven og satte deres herres

Jesus vil lønne os for troskab og udholdenhed i tjenesten for ham

penge i omløb. Derved opnåede de en fortjeneste på ikke mindre end hundrede procent. De er eksempler på kristne, som er aktive i Guds rige, som er ivrige i deres tjeneste. De bruger tid og kræfter på at sprede evangeliet, så Jesus kan høste på nye marker rundt om i verden. I lignelsen bruger Jesus billedet med at så og høste. Det åbner missionsperspektivet.

Da Jesus under sit jordiske liv virkede i Israel, såede og høstede han selv blandt sit eget folk. Han sagde: "Jeg er ikke sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus". Hvorfor? Fordi Jesus skulle opfylde Guds løfte og oprette den nye pagt, som er en pagt "med Israels hus og med Judas hus" (Jer 31,31ff). Det gjorde Jesus ved sin død, da han sagde: "Dette bæger er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer" (Luk 22,20). Men efter Jesu opstandelse skal evangeliet ud til alle folkeslag. Alle hedninger skal nu have del i "forjættelsen i Kristus Jesus" (Ef 3,6). Derfor deler Jesus talenter ud i dag til dig og mig og giver os ansvar for at forvalte hans formue, så andre kan få del i Himmeriget.

Det er selve talenterne, altså Herrens formue, tjenerne sætter i omløb og bruger i deres arbejde – ikke deres egen filosofi eller livsopfattelse. Det understreger, at det er Guds ord, der skaber frugten. Tjenerne arbejder, mens Gud giver væksten.

Den tredje tjener gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge. Han er typen på en, der nok er kristen af navn, men ikke af gavn. Herren kalder ham til tjeneste, men han er ligegyldig, ulydig, doven og gider ikke gøre noget for sin herre.

Regnskabet for de to tjenerne

"Lang tid efter kommer disse tjeneres herre tilbage og gør regnskabet op med dem" (v.19). De to første afgiver rapport om, hvad de har opnået. Som gode og tro tjenere får de ros og løn. De bliver

endog betroet endnu større formue og dermed en fortsat tjeneste for deres herre, ligesom de får del i Himmerigets glædesfest.

Det er værd at lægge mærke til, at regnskabet ikke går ud på at afsløre, hvem der kan fremvise den største gevinst. Selvom der er stor forskel på det antal talenter, de kan give tilbage til deres herre, ligger vægten i regnskabet på, at de begge har udvist den samme iver, troskab og udholdenhed. Det er det afgørende. De modtager derfor nøjagtigt den samme ros og den samme løn. Dermed er det også klart, at der ikke nødvendigvis skal lægges nogen mening i, at den ene fik fem og den anden kun to talenter. Forskellen spiller ingen rolle; det er troskaben, der tæller – ikke mindst "i det små". Herren roser troskab, ikke succes.

"Jeg vil betro dig meget" (Gl. oversættelse: *Jeg vil sætte dig over meget*) (v.21)). Belønningen er ikke privilegier, men større ansvar. Den, som er tro i det små, vil også være det i det store. I Åb 3,21 lover Jesus, at "den, der sejrer, vil jeg give sæde hos mig på min trone". Jesus vil lønne os for troskab og udholdenhed i tjenesten for ham. Se også Matt 24,47; Luk 12,44; 19,17-19. Frelsen er af nåde. Det er tjenesten også. Men Jesus vil lønne den, som trofast gør hans gerning.

Regnskabet for den tredje tjener

Han anklager først sin herre for at være en hård mand, der stiller urimelige krav. Derefter undskylder han sin manglende aktivitet med, at han er bange for sin herre. At hans talent aldrig er kommet i omløb skyldes i virkeligheden ikke ham selv, men hans herre. Anklagen er falsk, for tjenerens herre er både god og rundhåndet. Tjeneren mener, at han ikke kan anklages for noget og siger: "Her har du, hvad dit er". Hvad kunne hans herre kræve mere?

Jørgen Bernhard, f. 1939
Cand.theol. 1973
Tidl. missionær og missionskoleleder

Herren karakteriserer ham som en dårlig (grundtekstens ord betyder også *ond*) og doven tjener. Han har ikke gjort det mindste af det, han burde have gjort. Tjeneren vidste, at hans herre ønskede at høste, hvor han ikke havde sået, og netop derfor burde han i det mindste have sat sin herres penge i banken og optjent renter til ham. Men heller ikke det har tjeneren gjort.

Den tredje tjener er typen på mennesker, som nok bærer kristennavn, men ikke vil ofre noget eller lide afsavn for evangeliets skyld. De skyr omkostningerne ved at være Jesu disciple. De vil ikke gøre noget, for at evangeliet kan spredes videre ud. De prøver at retfærdiggøre sig selv for Gud, som de opfatter som urimelig hård. De kender slet ikke glæden ved at være i tjeneste hos Jesus. I virkeligheden er de fremmede for Guds nåde og for troens liv i fæl-

lesskabet med Gud. Men regnskabsdagen kommer også for dem.

Den onde og dovne tjener viger udenom – og det fører til fortabelse. Han får den hårdeste straf i mørket uden for Himmeriget.

Konklusion: Vær tro indtil døden, så vil Jesus give dig livets sejrskrans (jf. Åb 2,10).

- 1 John MacArthur: *The Second Coming*, s.167
- 2 Brad H. Young: *The Parables*, s.94
- 3 N.A. Dahl: *Matteusevangeliet*, s.300
- 4 Øivind Andersen: *Sæden er Guds ord*, s.71

Sig det til dine omgivelser:
Bestil abonnement på Budskabet for 2012 og få
bladet gratis resten af 2011!

Horisont;

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng. Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

”Sgu” - en dialogartikel?

Forleden slog jeg op i det – lidt besynderlige – netbaserede leksikon, Wikipedia. Besynderligt, for leksikonartikler er normalt noget meget fast, men i Wikipedia kan hvem som helst redigere i artiklerne, dog under en vis ekspertovervågning. Mit ærinde var at se, hvad definitionen på *bandeord* egentlig er. Et *bandeord* er ”*et ord eller en vending, der kan tolkes som fornærmende, groft eller vulgært*”. Dertil kommer, at tid, sted, situation osv. har en betydning for effekten af det. Artiklen nævner også, at det i bibelsk betydning hænger sammen med *en overtrædelse af formaningen i 2. Mosebog*.

Interessen for emnet opstod, fordi der på forsiden af Kristeligt Dagblad d. 14.5. var en lille artikel med overskriften: ”’Sgu’ skal ikke mere være et *bandeord*”.

Professorer legaliserer ”sgu”

Det fremgår af artiklen, at det er blevet besluttet af sprogprofessorerne Lars Heltoft og Erik Hansen, der netop har udgivet *Grammatik over det danske sprog*, et værk, der har været undervejs i 15 år. De to tørrer nemlig ”*sølet af den gamle ed, trækker det ud af det grimme selskab af*

bandeord, eder og besværgelser og putter det ind i den nyopfundne sprogkasse ’dialogpartikler’.

*Der er flere årsager til ordets mere officielle nye betydning, forklarer Lars Heltoft. Dels har ordet for de færreste mennesker i dag samme betydning som tidligere, nemlig en sammentrækning af ”så Gud” eller den helt lange ”så Gud hjælpe mig”, og dels bruges ordet på en helt anden måde ... og man bruger i langt højere grad ordet som et småord på linje med ”jo” eller ”skam”. Man ved, at ordet ”skam” kommer af et *bandeord for Fanden: ’skammen tage dig’, sagde man. Men ordet er dødt som ed, og præcist det samme sker nu med ’sgu’. Der er ikke for 25 øre ed tilbage i det udtryk, siger Lars Heltoft*”.*

Det opfattes åbenbart som meget ultimativt, for på Wikipedia er der nu kommet en rettelse d. 15. maj 2011: ”*Sgu er i følge trebinds-værket Grammatik over det Danske Sprog, der udkommer på onsdag, ikke længere at finde blandt bandeordene. Ligesom det før er sket med ’skam’: Sgu er derfor ikke et bandeord længere*”.

Hvem af os vidste egentlig, at det er så voldsomt at sige ’skam’? Af leksikonartiklen fremgår det desuden, at ’såmænd’ også har været en endda væsentlig ed.

Tidsbestemt eller eviggyldigt?

Både i avis- og leksikonartiklen er *tiden* forandringsfaktoren. Det er, som om tiden er den altoverskyggende magt og bestemmer snart sagt alt. Den giver ryggrad til sprogprofessorer, så de kan beslutte, hvilke ord der er *bandeord*, ligesom *tiden* for mange er det afgørende argument i mange andre etiske spørgsmål. Det besværlige, det, der begrænser vores selvudfoldelse, benævnes som ude af trit med tiden og gammeldags. Og hvem vil være gammeldags?

Nu må man vel medgive, at ord kan ændre betydning og indhold med tiden. Derfor vil jeg heller ikke tage kristen-navnet fra dem, der siger ”såmænd”. Men selve Guds forbud mod misbrug af hans navn står fast. Derfor er der god grund til at værne om et rent sprog til enhver tid. Vi skal ikke omgås lømfældigt med Guds og Satans navne, heller ikke med ”mission-ske” omskrivninger.

Det er befriende at tænke på, at Guds ord er eviggyldigt. Det står ved magt, uanset menneskers tanker og påfund. Hvor bliver det forfærdelig, hvis vi lader mennesker bestemme! At ville holde fast ved, hvad Guds ord siger, er nøje forbundet med dit forhold til Jesus, der i Joh 14,23

15-årig dreng; ”I ødelægger børns tro på kærligheden ...”

siger: ”Den, der elsker mig, vil holde fast ved mit ord, og min far vil elske ham, og vi skal komme til ham og tage bolig hos ham”. Og langtidsholdbarheden er der ikke tvivl om iflg. Matt 24,35: ”Himmel og jord skal forgå, men mine ord skal aldrig forgå”.

Så kan det godt være, at et par profesorer har reduceret et bandeord til at være en dialogpartikel, men for den, der vil leve efter Guds ord, ændrer det ikke ved det andet bud om ikke at misbruge Guds navn. De ti bud og alle formaninger gælder stadig som et værn om dit liv. På samme måde er Jesus og hans gerning også eviggyldig, for ”Jesus Kristus er den samme i går og i dag og til evig tid” (Hebr 13,8).

LDM

Gør livet levende – gør noget for din ægtefælle

For lidt over en uge siden gjorde mine 8. klasses elever mig opmærksom på nogle store reklamer, de havde set, på busskurene: ”Er du gift? Gør livet levende - ha´ en affære.” Først tænkte jeg, at der måtte være tale om noget, de havde misforstået, men dagen efter så jeg selv reklamen, og hjemme ved computeren søgte jeg på domænet *victoriamilan.dk*: en datingside, hvor man diskret kan søge og finde én, som også trænger til at gøre livet mere levende!

Jeg befandt mig et sted mellem at mangle ord og at have så mange, der trængte sig på, at de nærmest snublede over hinanden. Mellem stor sorg på den ene side og vrede og forbitrelse på den anden. Og midt i det hele tanken: Hvor er det, jeg har svigtet, siden det er kommet så vidt? Hvad kan jeg gøre nu? Dating-siden havde på det tidspunkt 60.000 medlemmer, og målet med reklamekampagnen var at nå op på 200.000!

Jo, jeg nævnte det i kirken om søndagen og opfordrede andre kristne ægtepar til at kæmpe for at holde kærligheden levende og på den måde være lys i verden. Og jeg

har bedt og tænkt. Men så er det ikke blevet til mere.

Det påvirker også børnene

Til gengæld så jeg i dag, at en 15-årig dreng har skrevet til *victoriamilan.dk*: ”I ødelægger børns tro på kærligheden. Det undrer mig, at I - i jeres vildskab efter at ødelægge parforhold - har glemt, at alle skilsmisser først og fremmest går ud over børnene. Jeg kan ikke beskrive med ord, hvor upassende det er at give voksne mennesker ’spænding i tilværelsen’ på bekostning af børnene, der kan få ødelagt deres tro på ægteskabets værdier - for ikke at tale om deres tro på kærligheden.”

Også inden for kirken går ægteskaber i stykker. Også her er der skilsmisser på grund af svigt og utroskab. Og det smitter! Og ikke mindst børnene lider. Her og nu og på lang sigt, fordi deres drøm om og tro på evig kærlighed og et livslangt ægteskab bliver ødelagt.

Hver især må vi spørge, hvad vi kan gøre? For at bevare vores eget ægteskab. For at se og hjælpe dem, som kæmper og er på vej til at give op. For at være lys i en formørket verden.

Søren Ibsen

– livstidsmissionær og lavkirkelig missionsbiskop

AF LEIF RASMUSSEN

.....

Søren Haahr Ibsen er i særklasse blandt de mange, der de seneste 100 år har været LM-missionærer. Dels pga. 40 års indsats i Tanzania! Men også fordi han gennemlevede en markant missionshistorisk udvikling fra *missionsmark* i et pionérstadium til *selvstændig ung afrikansk kirke*. Og han var selv en engageret og central aktør i denne proces.

Da LM i 1911 besluttede "at optage Arbejdet for Hedningernes Frelse i Forbindelse med Brødre-menigheden", ville man samtidig søge en egnet ung mand, som kunne være LM's udsending på missionsmarken.

Den kun 17-årige Søren Haahr Ibsen fra Agersnap ved Ølgod

blev antaget. Han var opvokset i et nøjsomt hjem med tilknytning til LM i Ølgod; et hjem, hvor man også fulgte med i Brødre-menighedens Missionsblad og havde en missionssparebøsse som fast inventar i hjemmet.

En lang forberedelsestid

I teenageårene syslede Søren med tanken om at bryde over tværs og blive lærer, da han en dag brat blev standset af en stærk indre tilskyndelse: *Du skal være hedningemissionær!*

Han reagerede på opråbet i Missionsvennen og blev antaget. Allerede i efteråret 1912 måtte den unge Søren i gang med et intensivt tyskstudium for at kunne følge med i missionæruddannelsen i Niesky ved Dresden fra påsken 1913. Uddannelsen gav en bred indføring i teologiske fag, men også en lang række kulturelle og

Anden verdenskrig forhindrede, at missionærerne kunne komme på hjemmeophold

praktiske færdigheder, der ansås for nyttige for missionærer.

Første Verdenskrig forstyrrede programmet. Skolen måtte lukke i flere år. I 1921 kunne Søren Ibsen afslutte missionæruddannelsen. Dernæst måtte han læse kinyamwezi og engelsk. Et bryllup med sygeplejeelev Johanne Christiane Haahr, der fulgte ham i samtlige 40 år i Tanzania, blev også klaret før opbruddet i 1922.

Alt tager sin tid

Sørejsen fra London til Dar es Salaam varede en måned. Toget brugte 37 timer på ruten fra havnebyen til Tabora. De sidste 90 km fra Tabora til Sikonge var en 3-dages gåtur sammen med de 200 bærere, der bar bagagen.

Langt på vej var det en pionéropgave, Søren Ibsen blev kastet ud i i Unyamwezi i Vest-Tanzania. Men samtidig var det et missionsprojekt, som andre havde lagt en ramme for i årene før Verdenskrigen. En række missionsstationer og udstationer (filialer) var bygget. Ved krigens udbrud var de fleste missionærer imidlertid enten blevet interneret eller hjemsendt. For de missionærer, der kom ud i årene fra 1922, drejede det sig om at genbemande og genopbygge arbejdet. Indtil alle stationerne igen var bemandede, måtte en del af missionærerne have tilsyn med mere end én station.

Med stor flid kastede Søren Ibsen sig ud i de mange opgaver: tilsyn og assistance ved byggeopgaver ved udstationer, afvikling af gudstjenester og møder og ikke mindst undervisning af de lokale evangelister, der også ofte fungerede som lærere i missionens skoler.

Mange opgaver lå naturligvis rundt på udstationerne i distriktet, hvortil Ibsen i de første år måtte gå eller cykle. Han fik installeret et *cyklometer* på sin stålhest og kunne efter fem år konstatere, at

den havde kørt 16.000 km.

Mens Søren var på hyppige – og slidsomme – safarier, havde fru Johanne i høj grad sin eksistens som missionærhustru på missionsstationen. Hun stod for den besværlige husførelse, havde ansvar for børnene og tog sig også af en række lokale kontakter – også sjælesørgerisk. Men ensformig og isoleret har tilværelsen uomtvisteligt været. Søren Ibsen konstaterer et sted, at ”i de første seks år i Ipole var min kone kun tre gange uden for stationen”(!)

Efter Ibsen-familiens første hjemmeorlov i 1929 blev der bevilget en bil. Den kom til at gøre gavn i Unyamwezi i mere end 20 år: ”Før plejede det gerne at tage fem Dage for Rejsen, nu haaber jeg at kunne gøre det paa 6-7 Timer”, kan man læse i et brev fra Ibsen i 1930 vedr. en tur til Kitunda, 140 km væk.

Missionærlivets omkostninger

Sygdom og mørke skyer slap familien ikke for. Da Johanne og Søren efter et hjemmeophold i 1935 rejste ud til deres 3. periode, måtte de af hensyn til børnenes skolegang lade de tre ældste børn på bare 8 – 12 år blive hos familien i Danmark; kun den yngste på fire år tog de med ud igen. Mindre end et år senere fik de pr. telegram det tragiske budskab, at deres ældste pige var død. Der var ingen mulighed for at være med ved begravelsen. Johanne fik en ekstraordinær hjemrejse i løbet af året for at hun kunne være til støtte og hjælp for de to piger, der nu skulle fortsætte opvæksten i Danmark uden deres storesøster.

Anden verdenskrig forhindrede, at missionærerne kunne komme på hjemmeophold, og al kontakt mellem hjemlandet og Østafrika var i de fem år på vågeblus. For Ibsens indebar det, at de først kunne rejse til Danmark i slutningen af 1945, og Søren

Leif Rasmussen, f. 1938
 Cand. theol. 1966
 Tidligere generalsekretær i LM

Ibsen kunne gense sine to teenagepiger efter mere end 10 års adskillelse. I øvrigt fik Ibsens senere den store glæde, at alle deres tre børn som voksne i nogle år var missionærer i Unyamwezi sammen med forældrene.

Fra ”missionsmark” til ung kirke

Da den ledende missionær (”superintendent”) pludselig døde i 1938, måtte Ibsen påtage sig lederfunktionen. Den stilling bestred han indtil opbruddet fra Unyamwezi i 1962. Fra hovedbyen Tabora ledede han det vidt forgrenede arbejde både indsigtfuldt, myndigt, målrettet og visionært i de skiftende faser frem mod en mere og mere selvstændiggjort kirke.

Der var mange byggeopgaver at holde styr på. Hospitalsarbejdet udvidedes. Spedalskhedsarbejdet fik sit meget lovpriste center i ”Kidugalo”. Der etableredes bibelskole, kostskole for både piger og drenge, lærerseminarium osv. Nybrudsarbejde blev igangsat, hvor mulighederne åbnede sig. Bibeloversættelser, sangbøger og liturgihåndbøger skulle ajourføres. At få bemandings-kabalen til at gå op var ofte en kompliceret affære, når der hele tiden var missionærer, der var berettiget til orlov i Europa. Ibsen arbejdede sammen med 71 forskellige missionærkolleger i de 40 år!

Søren Ibsen prioriterede det højt, at der ved de månedlige kurser skulle gives hjælp til evangelisterne, og at nogle skulle sendes af sted på evangelist- eller præstekursus af længere varighed. Lokalkirken skulle have maksimal hjælp til at vokse i modenhed og ansvar. Man forsøgte også på forskellig vis at øge de økonomiske bidrag, sigtende imod stadig mere selvunderhold.

Ved en missionærkonference i 1936 holdt Ibsen et vægtigt foredrag under overskriften: *”Hvorfor er vi her, og hvad vil vi?”* Her mejslede han det ud for sine kolleger: *”Bygger vi et stort Hus*

uden en ordentlig, solid Fundamentering, vil det styrte sammen en skønne Dag. Den indfødte Kirkes Grundvold er en stærk, indfødt Medhjælperstab”.

Dette var - sammen med iveren for, at flere skulle føres fra mørkets magt over i Guds Rige - hjertebloedet for Søren Ibsen i de årtier, han var ”superintendent”. I 1946 blev han ordineret til biskop i Brødrekirken. Og det var ham altid en stor glæde, hver gang han kunne ordinere en eller flere lokale præster, der var rede til at være åndelige ledere. Kronen på værket var helt givet, at han umiddelbart før opbruddet, kunne overlade lederansvaret til Teofilo Kisanji, en af kirkens egne dygtige folk. Fire år senere kunne han oven i købet være med til at indvi Kisanji til biskop. Da var staven for alvor rakt videre.

Hjertet i Tanzania til det sidste

Biskop Ibsen sluttede sin missionærtjeneste i Tanzania i 1962 og levede sine sidste år i Danmark; men hjertet vedblev at være i Tanzania. Med sine 40 års tjeneste må han nok betegnes som livstidsmissionær. Kun få holder ved så længe. Og han kom til at sætte langvarige spor.

I de 40 år var der en modningsproces på den indre front i kirken. Men der var også velsignelsesrig væksttid antalmæssigt for Guds rige i Vest-Tanzania. Totaltallet af døbte var 20.000 i 1962, mod 471 i 1922.

Biskop Ibsen var helt til sin død i 1978 intenst optaget af, hvordan livet udviklede sig i den kirke, som han i mere end en menneskealder havde været som en far for. Ibsens sidste hvilested blev *Gudsageren* i Christiansfeld. Søren Ibsen var en inkarneret Brødremenigheds-kristen, som samtidig livet igennem stod ved sin LM-identitet.

Had og forfølgelse

AF LEIF BACH KOFOED

.....

”Når verden hader jer, skal I vide, at den har hadet mig før jer. Var I af verden, ville verden elske jer som sit eget; nu er I ikke af verden, men jeg har udvalgt jer af verden, derfor hader verden jer. Husk det ord, jeg sagde til jer: En tjener er ikke større end sin herre. Har de forfulgt mig, vil de også forfølge jer; har de holdt fast ved mit ord, vil de også holde fast ved jeres. Men alt det skal de gøre mod jer på grund af mit navn, fordi de ikke kender ham, som har sendt mig” (Joh 15,18-21).

I denne lille tale henvender Jesus sig så at sige til hele Kirken, eller til en meget betydelig del af den. På den tid var Kirken jo ikke

så omfattende, idet alle Kristustroende boede i Jerusalem eller nærmeste omegn.

Han gør gældende, at de, der følger ham, vil blive forfulgt. Det, der gælder for mesteren, gælder også for efterfølgerne. Han siger altså, at Kirken vil lide forfølgelse, og medlemmerne vil blive hadet af verden, ligesom han selv er blevet det.

Forfølgelse – ideal eller vilkår?

Det rejser unægtelig nogle ubehagelige spørgsmål til os, der ikke hører med til det, man plejer at kalde ”den forfulgte kirke”.

Er det er fejl, at vi ikke bliver forfulgt? Skal vi i givet fald forsøge at ændre tingenes tilstand, så vi bliver forfulgt? Det vil jo fx være temmelig nemt at genere vores omgivelser så meget, at de ikke orker at være sammen med os. Vi kan fx prøve at dreje enhver

Er den lokale kirke kun en sand kirke, hvis den bliver hadet og forfulgt mere eller mindre hele tiden?

.....

samtale hen på de evige ting, som Anton Knopper og de andre hellige gjorde det i en samtale i Hans Kirks roman, *Fiskerne*, hvor en flok mænd sad og talte om fisk og fiskeri: "Ålen skulle på panden. Det var dens bestemmelse", er der en, der siger. "Måske var der flere, som skulle sættes over ild", siger en af de hellige, og Anton Knopper tilføjer: "Sådan en pande var helvede jo netop". Så blev der ikke talt mere om det, runder Hans Kirk af.

I "gamle dage" var det vist almindeligt, at prædikanter stillede folk nærgående spørgsmål vedrørende deres trosliv, og nogle gange blev det så heftigt, at folk gjorde, hvad de kunne for at undgå at møde disse nidkære mennesker. De løb væk og gemte sig for at undgå spørgsmålet: "Hvordan har du det med Jesus?"

I førromtalte roman af Hans Kirk, skilte de hellige sig ud fra verden på mange områder, og på den måde blev de foragtede og afskyede af folk. Er det et ideal, som vi skal stræbe efter??

Testspørgsmål?

Er den lokale kirke kun en sand kirke, hvis den bliver hadet og forfulgt mere eller mindre hele tiden? Er det det afgørende testspørgsmål?

Måske var det den tankegang, der lå bag det spørgsmål, vi fik af en gammel præst i Kaliningrad engang i midten af 90-erne: "Hvornår har I sidst haft forfølgelse i jeres kirke?", spurgte han tydeligvis ud fra den tankegang, at en sand kirke bliver forfulgt, og sande kristne bliver hadet. Og han havde brug for at sikre sig, at vi tilhørte en sand kirke og ikke kun var almindelige, vesteuropæiske, verdslige kristne.

Vi havde ikke rigtig noget svar på det spørgsmål, for måske har vi slet ikke haft egentlig kristenforfølgelse i vores kirke nogen sinde!?

Kristenforfølgelse

Historien synes at lære os, at der til enhver tid har været kristenforfølgelse, snart her, snart der. Men tilsyneladende har der aldrig været kristenforfølgelse alle steder på én gang, ligesom der aldrig har været perioder, hvor de kristne var vellidt overalt.

Statistikken viser, at det 20. århundrede har været et af de værste, hvad angår kristenforfølgelse. Man mener, at mellem 40 og 45 mil. kristne er blevet dræbt i den periode, blot fordi de var kristne. Der blev i dette århundrede slået flere ihjel på grund af troen på Jesus end i alle de foregående århundreder.

Men hos os?

Had og forfølgelse kan formentlig defineres forskelligt. I Nordkorea og i Pakistan bliver kristne udsat for fysisk vold, død og ødelæggelse. I Vesteuropa bliver kirken angrebet af læreopløsning, bibelfornægtelse, ophævelse af bibelske normer og værdier, og frafaldet er enormt.

Er det kristenforfølgelse? Tja, det ligner i hvert fald voldsomme og hadefulde angreb fra dødsrigets magthavere. Dertil kommer, at levevilkårene i Vesteuropa i den grad er præget af materialisme, nydelsessyge og fråseri, at det ligner et satanisk angreb, og kirkerne tømmes.

Mennesker føler ikke behov for at høre om frelse, himmel og evigt liv, for vi kan jo klare det hele selv. (Lige for tiden er der nogle problemer i Japan – men det er jo så langt væk, så det ikke generer aftenkaffen! Der er vist også problemer i Libyen, hvor der er krig; vi må overveje, om vi kan lukke vores grænser, så folk derfra ikke flygter herop, så vi skal brødføde dem!)

Det ser ud til, at mens kirken taber terræn i Vesteuropa, hvor der ikke er egentlig forfølgelse, og hvor vi lever i materiel overflod,

Leif Bach Kofoed f. 1944
Læreruddannet 1970,
Tidl. lærer på Sædding Efterskole.
Prædikant i LM.

så vokser kirken mange steder i de dele af verden, hvor der er konkret forfølgelse.

Men hovedsagen er, at Jesu Kristi Kirke på jord hades af verden, og kristne forfølges, fordi de bekender troen på Jesus. For så vidt, som vi tror på Jesus og tilslutter os hans Kirke, så er vi med i den kirke, som hades og forfølges.

*"Det er Guds eget ord: Du skal få trængsel,
men kæmp frimodigt, – se jeg kommer snart!"*

Sådan skrev Ronald Fangen, da han sad i Kz-lejren Grini i 1942.

Hvorfor skal de kristne forfølges?

Forhåbentlig sker det ikke, fordi kristne opfører sig dårligt, er ondskabsfulde og hårdhjertede. Men måske synes "verden", at de kristne er usolidariske. Vi vil simpelthen ikke dø sammen med denne verden. Vi tror ikke, at denne verden kan reddes. Den er for syg og må gå til grunde, så Gud kan skabe en ny verden, hvor synd og død og djævel er fraværende.

Karl Marx mente, at de kristne var alt for lidt engagerede i at forbedre den nuværende verden, fordi de var så optaget af at tænke på og drømme om en kommende. Derfor ødelage kommunisterne kirker og klostre og myrdede præster og diakoner. Sandheden er, at næstekærligheden forsvandt sammen med kirken.

Muslimerne vil udrydde de kristne, fordi de kalder Jesus Guds søn og regner ham for at være større end Muhammed. Sandheden er, at de samfund, hvor islam er dominerende, nærmest har stået stille i 1000 år.

Satan-dyrkerne hader de kristne, fordi de har Guds fred; selv har de kun Satan, og alt hvad de ellers har, er Satans. Sandheden er, at Satan er ligeglad med, om mennesker har det godt eller dårligt. Bare han har dem for tid og evighed.

Satans vrede

Satans plan går ud på at hindre Gud i at gennemføre sin plan. På den måde er verden en kamplads, hvor Gud og Satan kæmper om herredømmet.

Imidlertid har Gud sejret, da Jesus døde og opstod. Men Satan kæmper nu for, at Gud får så lidt som muligt ud af sejren. Hvis han kan få mennesker til at holde op med at være kristne, så vil han kunne opnå en delvis sejr.

Tilsyneladende anvender han forskellige strategier for at nå sine mål. Nogle steder bruger han forfølgelse, kirkeafbrændinger, fængslinger, vold og tortur. Andre steder sætter han ind med løgn og halve sandheder for at få mennesker til at konkludere, at der ikke findes nogen endegyldig sandhed om noget som helst, og at Bibelen er så fyldt med fejl, misforståelser og uoverensstemmelser, at man slet ikke kan bruge den som grundbog. Atter andre steder overdænger han mennesker med ting og sager, penge og rigdom for at få dem til at glemme Gud, og nogle steder er folk så fattige, at de mangler alt.

Alle steder sker der frafald, og mennesker vælger at forlade Guds folk. Men samtidig står det fast, at Guds Kirke består indtil verdens ende. Og enhver, som gerne vil være med i den, er velkommen!

Jeg håber den bliver læst, diskuteret og brugt

AF ALEX D. KARLSEN

Menigheden i bibelsk perspektiv

Jan Bygstad

Luthersk Missions Bibelskoles

Elevforening, 2010

182 side, kr. 185,-

Titlen på bogen er meget sigende for Jan Bygstads ønske med bogen. Bogens omdrejningspunkt er hele tiden, hvad *Skriften* siger om emnet. Bogen emmer derfor af bibelsk fundering. Det gør den enorm lærerig at gå til. Jeg har selv fået mange ahaoplevelser, ny viden og bekræftelse af gamle sandheder.

Bogen færdes i kendt land, men den tager også læserne med til dele af Guds ord, som vi enten ikke er så kendt med eller har det decideret svært med. Jeg bøjer mig i dyb respekt for dette arbejde, og suger til mig.

Hele vejen rundt om menigheden

For mig at se når forfatteren stort set rundt om hele det bibelske materiale om menigheden. Han begynder med udgangspunktet – Guds ord som menighedens grundlag. Herefter bevæger han sig videre over enhedens grundlag og dens grænser – hvem der gør menigheden hellig – og hvad der kan ødelægge helligheden. Han beskriver, hvad vi er fælles om som troende, og hvad der er fælles for os. Tjenesten, det almindelige præstedømme og nådegaverne, særligt Ordets tjeneste behandles i tre kapitler. Derefter følger et interessant kapitel om nøglemagten og kirketugten, som var ret ransagende for undertegnede. Missionsperspektivet har også fået et særligt kapitel for sig. Bogen afsluttes med et kapitel om gudstjenesten – tilbedelsen.

Som nævnt, er der meget i det, Jan Bygstad skriver, der er udfordrende for mig og sikkert også for en del andre læsere.

Jeg kan så bare konstatere, at han har Skriften på sin side.

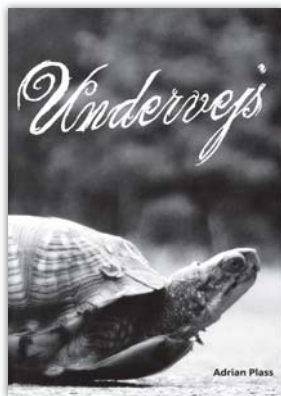
Lidt ensidig om nådegaver

Det eneste, jeg vil kommentere kritisk, er hans gennemgang af nådegaverne. Problemet er ikke det, han siger, men det, han *ikke* siger. I de kapitler, hvor han gennemgår det almindelige præstedømme og nådegaverne, er der groft sagt kun én nådegave, der omtales nærmere: forkyn-dernådegaven. Den er også vigtig, men når han næsten kun omtaler den, kan det nemt høres sådan, at så er de andre nådegaver ikke så vigtige. Det modsiger legemstanken. Det betyder også, at diakonien – som kun omtales sporadisk, ikke får den plads, den burde tilkomme.

Men bortset fra denne anke er det altså en bog, som jeg er begejstret for. Jeg håber den bliver læst, diskuteret og brugt. Den er et bibelsk korrektiv til vores praksis, og altså ikke verdensfjern og teoretisk. Man kunne prøve den på ens eget menighedsliv. Den vil kunne afsløre, hvor vi mere er præget af denne verdens tidsånd end af Skriften.

Den giver noget at leve af, den giver noget at tænke over, noget at gøre op med

AF FRITS IVERSEN

Undervejs

Adrian Plass

Lohse, 2011

448 sider, kr. 349,95

I mit første opslag i bogens refleksioner læser jeg om Josef og møder en pointe cirka sådan her om Josefs liv: "Kan vi så bare gøre hvad som helst mod vores medmennesker, for Gud ordner jo det hele til det bedste til sidst?"

Så er jeg klar over, at det er et spændende bekendtskab, jeg er på vej ind i, og jeg blev ikke skuffet. Lidt senere sad jeg og læste nogle refleksioner igennem med

det formål at bruge én til en andagt næste dag. 15 minutter efter fandt jeg mig selv i gang med at læse den syvende refleksion - bare fordi det var godt at læse.

Værdifulde spørgsmål og svar

Bogen er fyldt med værdifulde spørgsmål til menneskelivet og med søgen efter svar i Bibelen. Dybe svar, brugbare svar og nogle gange også anderledes svar.

I det hele taget præges bogen af ønsket om at være bibeltro i alle forhold - og af at ville læse Bibelen som en helhed, dvs. ikke noget med at lade et enkelt vers danne en teologi i sig selv. Adrian Plass ønsker helt klart at det er Bibelen, der får lov at styre tanker, tekst og teologi.

Det er i det lys, jeg fandt glæde i de sjove vinkler i refleksionerne. Ind i mellem kan det blive for meget med den slags, men han bruger dem til at lukke op for alle (eller deromkring) vinkler i Guds ord og i et kristent menneskes liv med Gud. Det er god læsning, for den giver noget at leve af, den giver noget at tænke over, noget at gøre op med, og den giver også sjælesorg til "den fattige i ånden".

Form, indhold og vurdering

Bogen har 365 refleksioner, og det lugter

jo lidt af andagtsbog. Men den kan også bruges på andre måder. Hvis man sidder og læser i Bibelen om Johannes Døber, kan det være oplagt at læse et af de 14 afsnit om ham med overskriften *Den smalle vej*. Det samme gælder andre personer i Bibelen. Dele af bjergprædikenen er også med, ligesom kærlighed med udgangspunkt i Højsangen og afsnittet *Hvordan får vi andre med?*

Afsnittene indeholder en række refleksioner. Disse refleksioner tager altid udgangspunkt i et bibelvers, og af og til er der også tilsat en anekdote, der understreger pointen. Alle refleksioner afsluttes med en linje eller to, formet som en bøn eller ord til eftertanke.

Jeg fandt et par afsnit, der måske, hvis man vil, kan misforstås til, at Adrian Plass nok ikke er helt bibeltro i sine holdninger. Men læs dem i sammenhæng med resten af bogen - og i almen viden om, at noget er talt til mennesker, der er undervejs.

Bogen er en god opmuntring til kristne undervejs i efterfølgelsen af Jesus.

Trosstyrkende at få kastet lys over mange af de historiske spørgsmål

AF LARS M. CHRISTIANSEN

Hvem skabte Bibelen?

Henrik Nymann Eriksen

LogosMedia, 2011

142 sider, kr. 199,95

Bibelen er hellig og historisk:

1. Bibelen er Guds ord. Det er vi blevet overbevist om. Og det er en trossag; det er ikke noget, vi kan bevise.
2. Samtidig er bibelen en historisk bog, skrevet og samlet af mennesker på et tidspunkt i verdenshistorien.

De to syn på Bibelen kan fint trives side

og om side. Og nu er der kommet en bog, som med udgangspunkt i troen, kaster lys over den historiske bog.

Skriver pædagogisk om kanondannelse

Henrik Nymann Eriksen skriver enkelt og pædagogisk, men man mærker som læser en stor viden bag det, som bliver skrevet. Bogen er lækker i format og papir. Der er god plads til at skrive notater undervejs. Og der er en god litteraturliste til den, der vil grave videre.

Bogen er bygget op med en indledning om kanon-begrebet og derefter to store hovedafsnit om hhv. Det gamle testaments kanonhistorie og Det nye testaments kanonhistorie. Det bliver tydeligt, at der her er meget på spil for troen og kirken. Det er også tydeligt, at der har været - og stadig er - store uenigheder om tolkningen af kanonhistorien. Men jeg synes, Henrik Nymann Eriksen på en fin måde behandler de mange spørgsmål nuanceret og redeligt, med den usikkerhed der må være. Han gør det uden at blive polemisk.

Især GT-kanon kan godt blive lidt teknisk og uoverskuelig, fordi det er så gammelt og har en lang historie, mens NT-kanon mere kredser om de mange kilder, udvælgelsen og det historiske i tilblivelsen. Fx er

der spændende historier om Jakobsbrevets og Hebræerbrevets vej til NT-kanon. Undervejs er der gode sammenfatninger, hvor pointerne bliver gentaget.

Savner stikord og bedre overskrifter

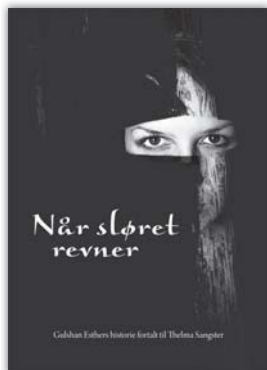
Når det drejer sig om selve opsætningen af bogen, savner jeg især to ting. Jeg savner et stikordsregister, hvor man hurtigt kan finde alle de steder, hvor fx apokryfer bliver behandlet. Og så savner jeg nogle mere sigende overskrifter til de forskellige afsnit; overskrifter, som ikke blot informerer, men også indbyder til læsning. Fx er der stor forskel på at skrive "Inspiration" og så skrive "Gud inspirerer forfattere".

Bogen er for enhver kristen, der gerne vil fastholde Guds åbenbaring i Bibelen, uden at holde hovedet under armen. Og altså ikke kun for nørder og bibelskoleelever!

Selvom jeg har en tilgang til Bibelen med tro og åbenbaring som indgangsvinkel, så har det, for mig, været trosstyrkende at få kastet lys over mange af de historiske spørgsmål, som belyses i denne bog.

I et letlæseligt sprog fører Gulshan Esther os med ind i hendes livshistorie

AF MARIANNE OEHLENSCHLÄGER

Når sløret revner

Gulshan Esters historie
fortalt til Thelma Sangster

LogosMedia i samarbejde med Åbne Døre
228 sider, kr. 229,95

Gulshan Esther blev født i en meget konservativ muslimsk familie i Pakistan. Hun bor nu i England og rejser over hele verden og fortæller åbent om sin kristne tro.

Når sløret revner blev udgivet første gang i USA i 1984. I 2010 blev den oversat til dansk og udgivet på LogosMedia. I et letlæseligt sprog fører Gulshan Esther os med ind i hendes livshistorie, som

er meget præget af det handicap, hun levede med. Seks måneder gammel blev hun halvsides lammet, som følge af et tyfusangreb.

En muslims søgen efter helbredelse
Gulshans mor dør, da hun er lille, men hendes far har aflagt et løfte til hendes døende mor om, at han ikke vil gifte sig igen, men skal tage sig af Gulshan. Dette løfte holder han. Hendes far er en rettroende, respekteret og velstillet mand der sørger for, at Gulshan, som pige, bliver opdraget i *pardah* (afsondret og skjult for fremmede mænd). Han bruger meget tid sammen med Gulshan og lægger tilrette, at hun får en uddannelse.

Hendes far bruger mange penge på at opsøge effektiv behandling til Gulshan, og da det ikke lykkes i Pakistan, rejser han, da hun er 14 år, til England med hende, i håb om at finde kvalificeret lægehjælp der. Da de engelske læger heller ikke kan hjælpe, fortsætter far og datter til Mekka, i håb om at Muhammed vil bede Gud om at helbrede Gulshan der.

Gulshans frustration over ikke at blive helbredt bliver endnu større, da hendes elskede far dør. Hun mister alt håb, men hører en stemme, der siger til hende:

"Hvem gav de blinde at se, hvem helbredte de syge, hvem gjorde de spedalske raske, og hvem oprejste de døde? Jeg er Jesus, Marias søn".

Gulshans bruger de næste tre år til intenst at læse og bede til Jesus om helbredelse. En tidlig morgen, da hun er 19 år, åbenbarer Jesus sig for hende og helbreder hende.

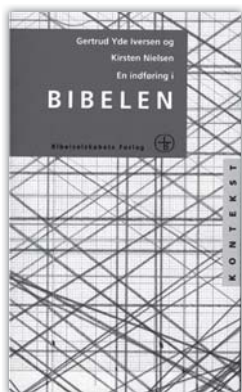
Vanskeligheder ved konvertering

Hvor bogen indtil nu har givet mange beskrivelser af livet som muslim, beretter hun nu ærligt om alle de vanskeligheder, det gav hende at konvertere til kristendommen: familiens udstødelse, forskellige jobs og modgang som følge af hendes tro. Familien prøver flere gange at overbevise hende om, at hun skal vende tilbage til Islam, men Jesu ord og åbenbaring til hende, om at hun skal være et vidne for hans folk, har brændt sig fast i hende.

Når sløret revner er en personlig beretning, som fører læseren ind i muslimske kvinders liv i Pakistan, i vanskelighederne og konsekvenserne ved at konvertere til kristendommen, samt et personligt vidnesbyrd om, at Jesus lever og åbenbarer sig for mennesker – også i dag.

For Iversen er *genkomst* og *dommedag* også for bizarre til, at man kan tage dem alvorligt

AF PETER OLSEN

En indføring i Bibelen

Gertrud Yde Iversen og Kirsten Nielsen
Bibelselskabet Forlag, 2010
240 sider. Kr. 249,95

Bogen, der er en del af *Kontekst-serien*, er et forsøg på at føre læseren ind i hele Bibelen. Akademisk konsulent Gertrud Iversen har særligt taget sig af NT, og tidl. GT-professor Kirsten Nielsen har ansvaret for GT-delen.

De forsøger at vise, at de enkelte bøger i Bibelen er blevet til som udtryk for den historiske situation, de mange forfattere befandt sig i. De bibelske skrifter behand-

les uafhængigt af hinanden, idet vægten ligger på deres indbyrdes forskelle. Det er bogens styrke, men i højere grad dens svaghed.

I modsætning til Iversen og Nielsen har kristne i tidens løb ladet de enkelte tekster tolke hinanden ud fra den betragtning, at Gud er den egentlige forfatter. Han har inspireret profeter og apostle til at skrive lige netop det og med lige netop de ord, som de gjorde. Til det formål brugte Gud de mange forfatters individuelle personlighed, hukommelse, kulturelle og sproglige formåen. Derfor er der så mange forskelle. Alligevel er alle skrifterne Guds eget ord. Det er, hvad Bibelen siger om sig selv. Iversen og Nielsen ser derimod forskellene som udtryk for forskellige teologier.

Gift for troen

Forholdet mellem GT og NT er ifølge *En indføring i Bibelen* ikke, at NT opfylder det, der blev lovet i GT. Derimod er forholdet, at NT omtolker GT, som derved kommer til at sige noget andet end det, som GT's forfattere selv ønskede at sige.

Et eksempel er Es 53, der handler om jødernes bortførelse til Babylon: "De tog andres skyld på sig ligesom et offerdyr", siger

Kirsten Nielsen. "Men den kristne kirke læste digtet anderledes. Nye erfaringer havde gjort det muligt at tolke digtet som en forudsigelse af Jesus" (s.18-19). Når kristne har læst Es 53 og andre GT-tekster om Jesus, er det selvfølgelig en uhistorisk omtolkning, for "Jesus... er ikke omtalt i GT af den simple grund, at alle tekster er blevet til i århundrederne f. Kr.," fortsætter Kirsten Nielsen (s.63).

Gertrud Iversen mener, at NT's "forestillinger om... Kristus' genkomst, dommedag og frelse ligger fjernt fra folks almindelige opfattelse..." (s.142). "I enkelte kristne samfund lever denne bibelske forventning videre", siger hun, "men ellers er det en fremmed tanke for mennesker i det 21. århundrede" (s.116). For Iversen er *genkomst* og *dommedag* også for bizarre til, at man kan tage dem alvorligt. Kun "enkelte kristne samfund" er bizarre nok til at tro på den slags.

Selv om Iversen og Nielsen har noget at lære os om de forskellige genrer i Bibelen, må deres bog i alt væsentligt alligevel kaldes gift for troen. Den fører os ikke ind i Bibelen, men væk fra Ham, som taler der. Det lover ikke godt for den serie af kommentarer, som bogen indgår i.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød
Bladnr. 47700

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet